

Burgers over zwemwater

Burgerraadpleging bij de herziening van de Zwemwaterwet

Colofon

Auteurs

Nanneke van der Heijden
Kees Le Blansch
Sytske de Jong
Suzanne Verhaar

Bureau KLB

Postbus 137
2501 CC Den Haag

Telefoon: +31 (0)70 302 58 30

Fax: +31 (0)70 302 58 39

E-mail: info@bureauklb.nl

Internet: www.bureauklb.nl

Datum: 11 april 2011

Copyright Bureau KLB

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Achtergrond en doel van het onderzoek	5
1.2	Opzet en uitvoering van het onderzoek	5
1.3	Deze rapportage	7
2.	Resultaten kwantitatieve meting	9
2.1	Wijze van rapporteren	9
2.2	Achtergrondkenmerken respondenten	9
2.3	Schoon zwemmen	11
2.4	Veilig zwemmen	12
2.5	Veilig en schoon in zwembaden en open water	14
2.6	Schoon en veilig in (semi-)openbare zwemgelegenheden	14
2.7	Verantwoordelijkheid	16
2.8	Conclusies	20
3.	Analyse resultaten focusgroepen	21
3.1	Inleiding	21
3.2	Typen zwemmers en zwemgedragspraktijken	21
3.3	Verantwoordelijkheidsverdeling en typen zwemgelegenheden	31
3.4	Zwemmers over het drenkelingendetectiesysteem en andere zwemzaken	35
	Bijlage A: Vragenlijst Schoon en veilig zwemmen	39
	Bijlage B: Aanvullende opmerkingen bij vragenlijst	45
	Bijlage C: Samenstelling focusgroepen naar achtergrondkenmerken	49

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en doel van het onderzoek

Het projectteam Zwemwaterwet van het ministerie van I&M, voorheen van het ministerie van VROM, is bezig met het opstellen van een nieuwe wet die gezond en veilig zwemmen in Nederland tot doel heeft. De bedoeling is dat de nieuwe wet, beter dan de lopende wet, aansluit bij de huidige maatschappelijke context, de hedendaagse zwemgelegenheden, bestuurlijke verhoudingen en innovaties in het zwemwater- en zwembebeuren. Waar momenteel voornamelijk met middelvoorschriften wordt gewerkt, is het idee in de nieuwe wet te werken met doelvoorschriften.

Bij het opstellen van de wet is een projectgroep betrokken die bestaat uit diverse stakeholders uit het krachtenveld zwemwater. Naast departementen, (OC&W, SZW, VWS en I&M), provincies (IPO) en gemeenten (VNG) zijn ook organisaties vertegenwoordigd als o.a. de KNZB, RECRON, Horeca Nederland, de Consumentenbond, de Stichting Zwembadkeur en onderzoeksinstellingen.

Het projectteam Zwemwaterwet wil naast de mening van deze stakeholders ook de meningen, wensen en ideeën betrekken van degenen die gebruik maken van het zwemwater in Nederland: inwoners van Nederland in het algemeen en intensieve zwemmers in het bijzonder. Bureau KLB heeft daarom opdracht gekregen voor het uitvoeren van een burgerraadpleging ter inspiratie en verrijking van de wetsontwerpfase.

1.2 Opzet en uitvoering van het onderzoek

De burgerraadpleging heeft plaats gevonden in het eerste kwartaal van 2011. Doel van de raadpleging was om inzicht te krijgen in de ideeën, wensen, eisen alsook achterliggende motivatie en sentimenten van zwemmers in het bijzonder en burgers in het algemeen inzake schoon en veilig zwemmen en de verantwoordelijkheidsverdeling hierbij.

De raadpleging heeft bestaan uit vier focusgroepen. Drie focusgroepen zijn georganiseerd met verschillende soorten intensieve zwemmers, zwemmers die minimaal een keer per week in het water liggen. De vierde focusgroep is georganiseerd met een referentiepanel dat bestond uit een samengestelde groep burgers die een getrouwe afspiegeling vormen van (zwemmend) Nederland. Parallel aan de werving van de deelnemers voor de vierde focusgroep is een enquête uitgezet onder 3.200 respondenten.

De werving en selectie van de deelnemers aan de focusgroepen heeft via twee afzonderlijke trajecten plaatsgevonden. De diverse, regelmatige en intensieve gebruikers van zwemwater zijn door Bureau KLB geworven. De procedure hiervoor was om zwemmers zowel direct te benaderen alsook via verenigingen en zwemlocaties. Voor de werving van het referentiepanel (een afspiegeling van (zwemmend) Nederland) is gebruik gemaakt van het bestand van Panelclix.

Voor de werving van intensieve gebruikers van zwemwater zijn we als volgt te werk gegaan. Eerst hebben we een lijst gemaakt van verschillende typen regelmatige zwemmers aan de

hand van een differentiatie naar *a*) gebruik type zwemwater (chloor, oppervlakte water en zee) en *b*) type gebruik (zorg/welzijn/gezondheid, sport en ontspanning). Vervolgens hebben we een keuze gemaakt voor drie locaties, verspreid over Nederland (Den Haag, Assen en Boxtel). Aan deze drie locaties zijn verschillende doelgroepen gekoppeld die gezamenlijk een mooie spreiding vertoonden over de verschillende groepen intensieve gebruikers van zwemwater. Daarnaast is gezorgd voor een spreiding over de verdeling man/vrouw alsook over leeftijd. Dit heeft ertoe geleid dat bij de focusgroep in Scheveningen het accent lag op zeezwemmers, in Assen op welzijn/gezondheidszwemmers (in binnenzwembaden) en in Boxtel op gebruikers van open water.

Voor het werven van deelnemers hebben we verschillende organisaties en verenigingen (zwembaden, sportverenigingen, strandverenigingen, wijkverenigingen) telefonisch en per e-mail benaderd met de vraag of zij onze uitnodiging om mee te doen aan hun zwemmers wilden doorgeven. Weinig organisaties wezen dit af. Ons verzoek is soms doorgemailed aan alle leden. Vaker nog zijn de contactpersonen van de verschillende secties gevraagd om één of twee mensen aan te dragen. Zo hebben we de verenigingen steeds specifiek gevraagd om bijv. een waterpoloër, een schoonzwemmer, etc. Ook de hoofden van de zwembaden in Den Haag, Assen en Boxtel hebben meegewerkt en zelf, al dan niet via een badmeester/trainer, enkele deelnemers aan hun activiteiten benaderd. We hebben enige nadruk moeten leggen op het werven van vrouwen, aangezien die in eerste instantie enigszins achterbleven in hun aanmeldingen. Bijlage C geeft een overzicht van de samenstelling van de focusgroepen.

Het werven van de deelnemers aan het referentiepanel is verlopen via een digitale vragenlijst. Bureau KLB heeft deze vragenlijst 'Schoon en veilig zwemmen' opgesteld in samenspraak met de opdrachtgever. Deze vragenlijst is vervolgens opgemaakt in de lay-out van de Rijksoverheid en geprogrammeerd in SPSS Mr Interview. De vragenlijst is uitgezet via Panelclix, een organisatie die een panel van plm. 200.000 respondenten beheert. Respondenten woonachtig in een straal van 30 kilometer rondom Amersfoort en van 18 jaar en ouder zijn per e-mail uitgenodigd voor deelname aan het onderzoek. In totaal zijn er 3.200 mensen uitgenodigd. Daarvan hebben 608 mensen uiteindelijk de gehele vragenlijst ingevuld.¹ De peiling stond online van 14 januari tot en met 27 januari 2011.

Aan het einde van de vragenlijst konden de respondenten aangeven of zij een avond over dit onderwerp mee zouden willen praten. Van de 608 respondenten hebben 52 mensen positief gereageerd op het verzoek een avond mee te praten over schoon en veilig zwemmen tijdens een bijeenkomst op 8 maart 2011 van 19.00 tot 21.30 te Amersfoort. Uit deze geïnteresseerden is een selectie gemaakt op basis van achtergrondvariabelen. Onder meer is rekening gehouden met de verdeling man / vrouw verdeling en de leeftijdsverdeling. Daarnaast zijn ook variabelen als de frequentie van zwemmen, type zwemmer en de samenstelling van het huishouden meegenomen in de selectie.

¹ Ter vergelijking: Een steekproef van 385 mensen is voldoende groot om met een betrouwbaarheid van 95% (dus 95% kans dat je met een volgende steekproef dezelfde resultaten krijgt) uitspraken te kunnen doen over de hele populatie (bevolking van Nederland).

1.3 Deze rapportage

Deze rapportage bevat de resultaten van de vragenlijst en een analyse van de opbrengsten van de focusgroepen. Hoofdstuk 2 geeft de resultaten van de vragenlijst weer. Vervolgens analyseren we in hoofdstuk 3 de opbrengsten van de focusgroepen. De verslagen van de vier focusgroepen zijn gebundeld in een afzonderlijk bijlagenrapport. De bijlagen bij de voorliggende rapportage bevatten de vragenlijst, een lijst met de overige opmerkingen bij de vragenlijst en een overzicht van de samenstelling van de vier focusgroepen.

2. Resultaten kwantitatieve meting

2.1 Wijze van rapporteren

Voor de werving van deelnemers aan het referentiepanel is een vragenlijst 'Schoon en veilig zwemmen' uitgezet. De vragenlijst heeft inzichten gegenereerd in wat Nederlanders belangrijk vinden aan schoon en veilig zwemmen en wie ze daarvoor verantwoordelijk achten. Dit hoofdstuk geeft de resultaten van de vragenlijst weer alsook een analyse van de opbrengsten.

De belangrijkste resultaten van de kwantitatieve meting zijn in grafieken, tabelvorm of tekstueel weergegeven. Waar de som van percentages geen 100 procent bedraagt, wordt dit veroorzaakt door afrondingsverschillen. Verder zijn de gevonden uitkomsten getoetst op significante verschillen op het niveau van $p < 0,05$. In de vragenlijst was de mogelijkheid opgenomen om aanvullende opmerkingen te maken over schoon en veilig zwemmen. Een overzicht van deze opmerkingen treft u aan in bijlage B bij dit rapport.

2.2 Achtergrondkenmerken respondenten

Via het online bestand van Panelclix zijn 3.200 mensen woonachtig in een straal van 30 kilometer rondom Amersfoort en van 18 jaar en ouder per e-mail uitgenodigd voor deelname aan het onderzoek. Daarvan hebben 608 mensen uiteindelijk de gehele vragenlijst ingevuld. De verdeling binnen deze steekproef was als volgt.

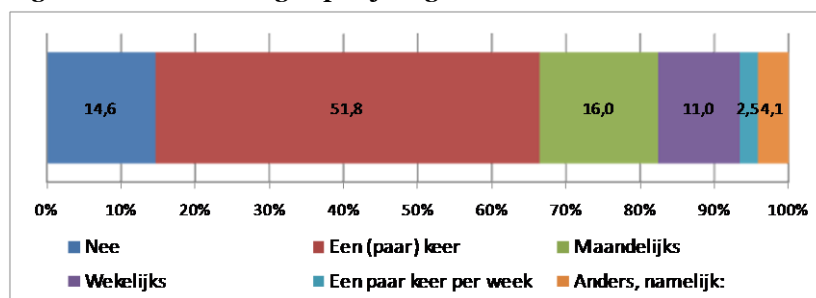
Tabel 1. Verdeling steekproef (n=608)

	<i>Absoluut</i>	<i>Percentage (%)</i>
Geslacht		
- Man	261	43
- Vrouw	347	57
Leeftijd		
- 18 -25 jaar	91	15
- 26-40 jaar	176	29
- 41-65 jaar	304	50
- 66 jaar en ouder	36	6
Huishouden		
- eenpersoons	116	19
- zonder (thuiswonende) kinderen	213	35
- met vnl. jonge kinderen t/m 10 jaar	116	19
- met vnl. thuiswonende kinderen vanaf 11 jaar	164	27

Beschrijving ²		
– vakantiezwemmer	255	42
– gelegheidszwemmer	243	40
– wellnesszwemmer	36	6
– sportzwemmer	30	5
– therapeutisch zwemmer	12	2
– houdt niet van zwemmen	30	5

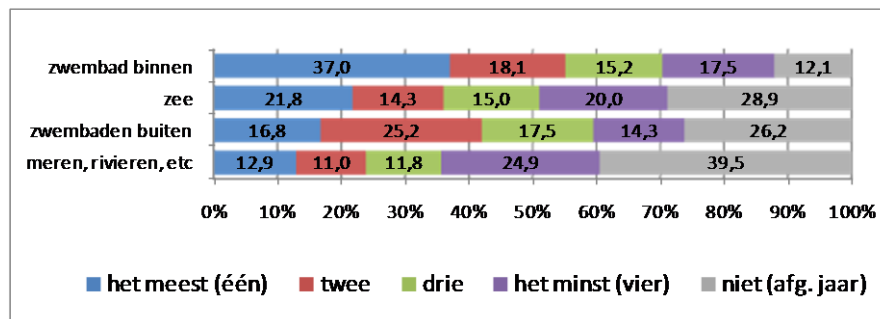
In onze steekproef zwemt 85% van de respondenten minimaal één keer per jaar (zie figuur 1), dat is ruim meer dan de 36% die volgens het Aanvullend Voorzieningen Onderzoek (AVO-onderzoek) van het Sociaal en Cultureel Planbureau (2007) minimaal één keer per jaar zwemt. Ook de intensiteit waarmee de respondenten zwemmen, ligt hoger dan gemiddeld. Dit wijst er op dat er sprake is van een zekere mate van zelfselectie. De (potentiële) respondenten konden namelijk zelf bepalen of ze de vragenlijst invulden. Waarschijnlijk kozen meer respondenten die iets met zwemmen hebben ervoor om een vragenlijst over zwemmen in te vullen.

Figuur 1. Heeft u het afgelopen jaar gezwommen?

De verdeling over de zwemlocaties waar de respondenten het afgelopen jaar het meest hebben gezwommen (figuur 2), komt overeen met de cijfers uit het AVO-onderzoek. Het binnenbad staat op de eerste plaats en de zee en het buitenbad op een gedeelde tweede plaats.

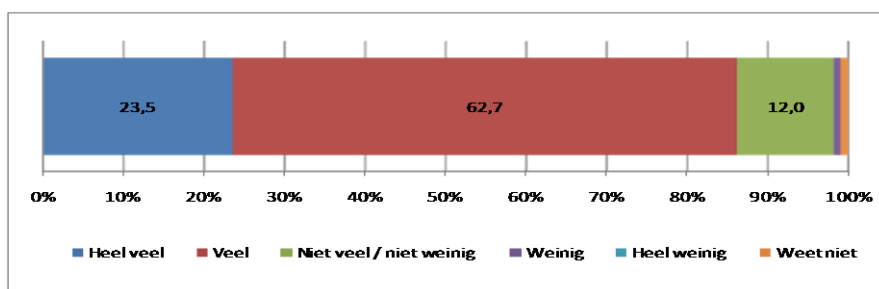
Figuur 2. Waar heeft u het afgelopen jaar het meest gezwommen?

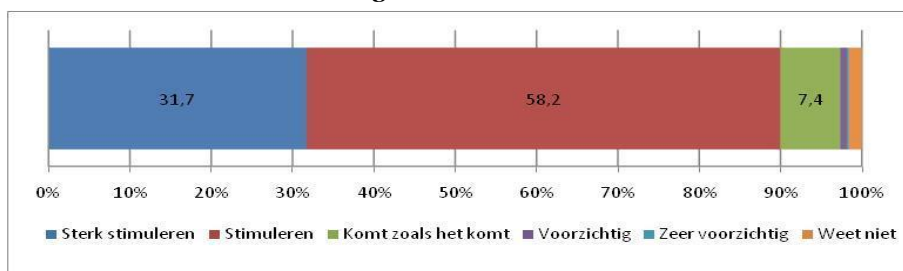
² Zelf aangegeven op de vraag 'Welke beschrijving is het meest op u van toepassing?'

Tot slot hebben we voor onze achtergrondinformatie de respondenten nog gevraagd hoe ze aankijken tegen de invloed van de overheid op schoon en veilig zwemmen en in hoeverre de overheid nieuwe technieken ten behoeve hiervan moet stimuleren. In figuur 3 en 4 is te zien dat bijna 90% van de respondenten vindt dat de overheid (heel) veel invloed mag hebben op veilig en schoon zwemmen en dat ze nieuwe technieken daartoe (sterk) moet stimuleren.

Figuur 3. Hoe veel invloed mag of moet volgens u de overheid hebben op schoon en veilig zwemmen?

Figuur 4. In hoeverre vindt u dat de overheid nieuwe technieken en innovaties moet stimuleren voor schoon en veilig zwemmen?

2.3 Schoon zwemmen

Rond schoon zwemmen zijn in de vragenlijst vier onderwerpen onderscheiden: de reinheid van het water, een schone zwemgelegenheid en zwemomgeving, voldoende omkleedruimte en een verplichting tot douchen. Daarnaast is een onderscheid gemaakt in zwembaden (zowel binnen als buiten) en in open water (zee, meren, rivieren, kanalen, plassen en vaarten).

De gemiddelde cijfers die respondenten geven aan het belang van de verschillende onderwerpen van schoon zwemmen lopen bij zwembaden uiteen van 7,9 tot 9,0 (gemiddeld 8,5). Bij open water varieert het van een 5,2 tot een 7,8 (gemiddeld 6,6). In beide gevallen vinden respondenten de reinheid van het water het belangrijkste (zie tabel 2).

Met een statistische test (cronbachs alfa) is gevonden dat de interne consistentie van de vier onderwerpen groot genoeg (0,74 bij zwembaden en 0,72 bij open water) is om te kunnen zeggen dat ze hetzelfde concept meten, in dit geval 'schoon zwemmen'. We kunnen daarom verder rekenen met het gemiddelde van de vier onderwerpen. Deze gemiddelden (8,5 en 6,6) verschillen significant van elkaar (het berust niet op toeval) en zodoende

kunnen we zeggen dat de respondenten schoon zwemmen in zwembaden belangrijker vinden dan in open water.

Tabel 2. Gemiddelde rapportcijfers schoon (en veilig) zwemmen

	<i>Binnen- en buitenzwembaden</i>	<i>Open water</i>
Schoon		
– Reinheid van het water	9,0	7,8
– Schone zwemgelegenheid/zwemomgeving	8,7	7,6
– Voldoende omkleedruimte	8,3	6,0
– Verplichting tot douchen	7,9	5,2
• <i>Gemiddeld schoon</i>	8,5	6,6
Veilig		
– de veiligheid van voorzieningen	8,6	7,1
– aanwezigheid van toezicht	8,5	6,8
– gedragsvoorschriften	8,2	7,2
– diepteaanduidingen	8,1	6,8
• <i>Gemiddeld veilig</i>	8,4	7,0

Als we de gemiddelde rapportcijfers voor schoon water relateren aan de achtergrondkenmerken van de respondenten dan valt op dat er geen significante verschillen zijn tussen mannen en vrouwen en tussen huishoudens met en zonder thuiswonende kinderen.

Wel is er een significant verschil als we kijken naar de verschillende leeftijdsgroepen (tabel 3). Zowel in zwembaden als in open water is er een significant verschil tussen de respondenten tussen 18 en 25 jaar en die tussen 41 en 65 jaar. De oudere groep vindt schoon zwemmen belangrijker.

Tabel 3. Leeftijd en gemiddeld cijfer schoon zwemmen

	<i>Binnen- en buitenzwembaden</i>	<i>Open water</i>
– 18 -25 jaar	8,2*	6,2**
– 26-40 jaar	8,4	6,6
– 41-65 jaar	8,6*	6,8**
– 66 jaar en ouder	8,6	6,3

*) significant verschil tussen de leeftijdsgroepen 18 - 25 jaar en 41- 65 jaar in zwembaden.

**) significant verschil tussen de leeftijdsgroepen 18 - 25 jaar en 41- 65 jaar in open water.

2.4 Veilig zwemmen

Rond veilig zwemmen zijn in de vragenlijst ook vier onderwerpen onderscheiden: de veiligheid van voorzieningen (o.a. glijbaan, vloer, trappetje), aanwezigheid van toezicht, gedragsvoorschriften en diepteaanduidingen. Ook hierbij is een onderscheid gemaakt in zwembaden en in open water .

De gemiddelde cijfers die respondenten geven aan het belang van de verschillende onderwerpen van veilig zwemmen lopen uiteen van 8,1 tot 8,6 (gemiddeld 8,4) bij zwembaden. Bij open water variëren deze cijfers van een 6,8 tot een 7,2 (gemiddeld 7,0). In het zwembad vinden respondenten de veiligheid van voorzieningen het belangrijkste, in open water gedragsvoorschriften (zie tabel 4).

Ook rond veilig zwemmen is met een statistische test (cronbachs alfa) aangetoond dat de interne consistentie van de vier onderwerpen groot genoeg is (0,85 bij zwembaden en eveneens 0,85 bij open water) om te kunnen zeggen dat ze inderdaad hetzelfde concept meten, in dit geval 'veilig zwemmen'. We kunnen daarom verder rekenen met het gemiddelde van de vier onderwerpen. Deze gemiddelden (8,4 en 7,0) verschillen significant van elkaar (het berust niet op toeval) en zodoende kunnen we zeggen dat de respondenten veilig zwemmen in zwembaden belangrijker vinden dan in open water.

Tabel 4. Gemiddelde rapportcijfers veilig (en schoon) zwemmen

	<i>Binnen- en buitenzwembaden</i>	<i>Open water</i>
Veilig		
– de veiligheid van voorzieningen	8,6	7,1
– aanwezigheid van toezicht	8,5	6,8
– gedragsvoorschriften	8,2	7,2
– diepteaanduidingen	8,1	6,8
• <i>Gemiddeld veilig</i>	<i>8,4</i>	<i>7,0</i>
Schoon		
– Reinheid van het water	9,0	7,8
– Schone zwemgelegenheid/zwemomgeving	8,7	7,6
– Voldoende omkleedruimte	8,3	6,0
– Verplichting tot douchen	7,9	5,2
• <i>Gemiddeld schoon</i>	<i>8,5</i>	<i>6,6</i>

Deze gemiddelden gerelateerd aan de achtergrondkenmerken van de respondenten wijst uit dat:

- vrouwen veilig zwemmen significant belangrijker vinden dan mannen, zowel in zwembaden als in open water;
- ook huishoudens met thuiswonende kinderen veilig zwemmen significant belangrijker vinden dan huishoudens zonder (thuiswonende) kinderen. Het gaat hierbij om de huishoudens met jonge kinderen (t/m 10 jaar) ten opzichte van de eenpersoonshuishoudens, zowel in zwembaden als in open water (zie tabel 5);
- leeftijd alleen bij open water een significant verschil oplevert. In open water vindt de jongste leeftijdsklasse (18-25 jaar) veilig zwemmen significant onbelangrijker dan de overige respondenten (zie tabel 6).

Tabel 5. Type huishoudens en gemiddeld cijfer veilig zwemmen

	<i>Binnen- en buitenzwembaden</i>	<i>Open water</i>
– Eenpersoons huishouden	8,1*	6,8**
– Huish. zonder (thuiswonende) kinderen	8,3	6,8
– Huish. met vnl. jonge kinderen t/m 10 jaar	8,6*	7,5**
– Huish. met vnl. thuiswonende kinderen vanaf 11 jaar	8,5	7,0

*) significant verschil tussen eenpersoonshuishoudens en huishoudens met jonge kinderen (t/m 10 jaar) in zwembaden.

***) significant verschil tussen eenpersoonshuishoudens en huishoudens met jonge kinderen (t/m 10 jaar) in open water.

Tabel 6. Leeftijd en gemiddeld cijfer veilig zwemmen

	<i>Binnen- en buitenzwembaden</i>	<i>Open water</i>
– 18 -25 jaar	7,8*	6,5
– 26-40 jaar	8,4*	7,1
– 41-65 jaar	8,5*	7,1
– 66 jaar en ouder	8,7*	6,9

*) significant verschil tussen de leeftijdsgroepen 18 - 25 jaar en alle andere leeftijden in zwembaden.

2.5 Veilig en schoon in zwembaden en open water

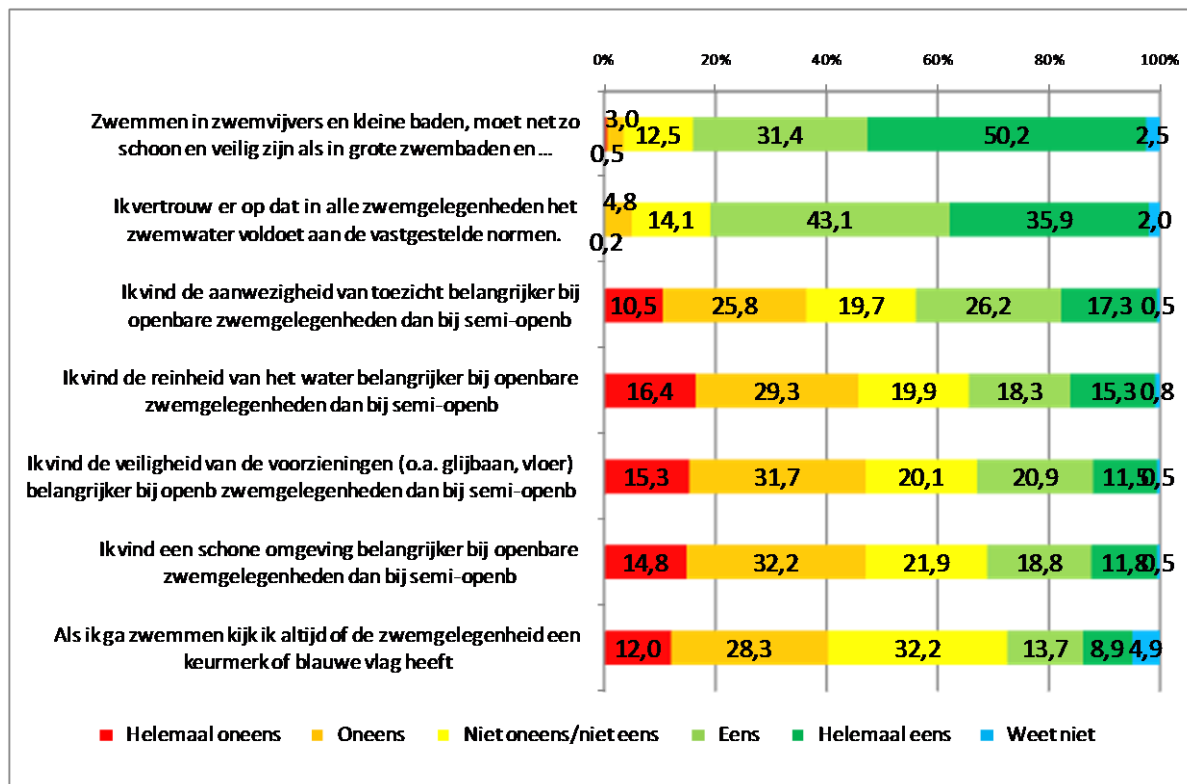
In de vorige twee paragrafen hebben we geconcludeerd dat respondenten schoon en veilig zwemmen in zwembaden belangrijker vinden dan schoon en veilig zwemmen in open water. Wat we echter ook willen weten is of respondenten schoon dan wel veilig zwemmen belangrijker vinden. De gemiddelden voor schoon en veilig liggen vrij dicht bij elkaar (in een zwembad 8,4 en 8,5 en in open water 7,0 en 6,6). Verder correleren de cijfers die de respondenten hebben gegeven voor schoon dan wel veilig zwemmen sterk met elkaar (0,67 bij zwembaden, 0,74 bij open water). Dit geeft aan dat er een sterk verband is tussen schoon en veilig.

Als een respondent een hoog rapportcijfer geeft voor schoon is de kans groot dat hij dat ook doet voor veilig zwemmen, en vice versa. Ook de maat voor de interne consistentie (cronbachs alfa) van alle acht de vragen over schoon en veilig (de vragen uit tabel 1 en 3) is erg hoog: 0,87 bij zwembaden en 0,88 bij open water. Dit tezamen wil zeggen dat de antwoorden op de vragen naar schoon en veilig zwemmen veel overlap vertonen en we eigenlijk eenzelfde kenmerk meten, dat we wellicht 'gerust zwemmen' kunnen noemen.

2.6 Schoon en veilig in (semi-)openbare zwemgelegenheden

Na een toelichting op de begrippen *openbare zwemgelegenheden* en *semi-openbare zwemgelegenheden* hebben alle respondenten zeven stellingen voorgelegd gekregen over schoon en/of veilig zwemmen in verschillende zwemgelegenheden.

Figuur 5. Stellingen

Over het algemeen vinden de respondenten dat zwemmen in zwembad en in kleine baden net zo schoon en veilig moet zijn als in grote zwembaden en recreatiebaden, 82% is het hier (helemaal) mee eens. Ook vertrouwen de respondenten erop dat in alle zwemgelegenheden het zwemwater voldoet aan de vastgestelde normen; 79% (helemaal) mee eens.

De respondenten zijn verdeeld over de stellingen of toezicht, dan wel reinheid, veiligheid of een schone omgeving belangrijker zijn bij openbare dan bij semi-openbare zwemgelegenheden. Bij de stellingen over reinheid, veiligheid en een schone omgeving zijn steeds meer respondenten het (helemaal) oneens dan (helemaal) eens met de stelling. Dat betekent in die gevallen dat ongeveer 47% van de respondenten de reinheid, de veiligheid of een schone omgeving niet belangrijker vindt bij openbare dan bij semi-openbare zwemgelegenheden. Hiermee kunnen de respondenten overigens ook willen zeggen het gevraagde even belangrijk te vinden in openbare als in semi-openbare zwemgelegenheden.

Wat betreft de achtergrondkenmerken zijn huishoudens zonder thuiswonende kinderen het (significant) vaker eens met de stellingen over toezicht, reinheid en veiligheid van voorzieningen dan huishoudens met thuiswonende kinderen. Zij vinden deze onderwerpen belangrijker in openbare zwemgelegenheden dan in semi-openbare gelegenheden. De kans is groot dat huishoudens met kinderen toezicht, reinheid en veiligheid juist even belangrijk vinden in openbare en semi-openbare zwemgelegenheden

Verder vinden mensen die het afgelopen jaar wel gezwommen hebben (in vergelijking met niet gezwommen) toezicht in openbare zwemgelegenheden belangrijker dan in semi-openbare zwemgelegenheden. Ook is er wederom een verschil te zien tussen mannen en vrouwen bij veilig zwemmen. Mannen vinden in vergelijking met vrouwen de veiligheid van voorzieningen in openbare zwemgelegenheden belangrijker dan in semi-openbare zwemgelegenheden. Vrouwen vinden het waarschijnlijk overal even belangrijk.

Tot slot kijkt (slechts) 23% van de respondenten altijd of de zwemgelegenheid een keurmerk of blauwe vlag heeft. Respondenten boven de 40 jaar blijken significant vaker hiernaar te kijken dan de respondenten onder de 40 jaar.

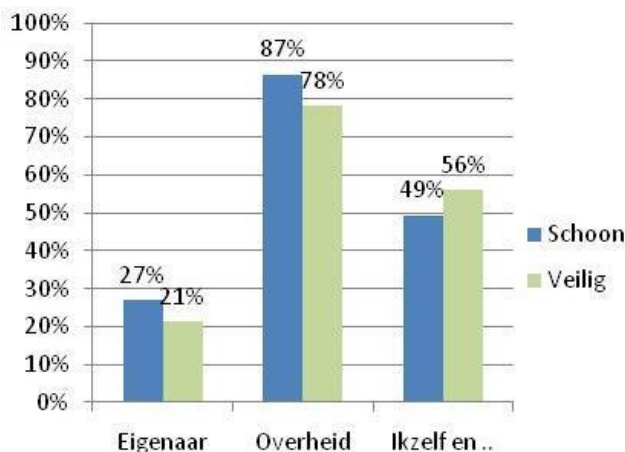
2.7 Verantwoordelijkheid

Tot slot is aan de respondenten gevraagd welke partijen zij verantwoordelijk vinden voor schoon en veilig zwemmen in verschillende zwemgelegenheden en op zwemlocaties. Ze konden een of meer van de volgende partijen aangeven: 'de eigenaar / beheerder van de zwemgelegenheid', 'de overheid', 'ikzelf en andere zwemmers'. De percentages in de volgende figuren geven aan hoeveel van de respondenten de partij(en) verantwoordelijk achten. Omdat de respondenten meerdere antwoorden konden geven is het totaal meer dan 100%.

Open water

Bij de open wateren (meren, plassen, rivieren, kanalen, vaarten en zee) leggen de meeste respondenten de verantwoordelijkheid bij de overheid (figuur 6). De overheid is door bijna de helft van die respondenten ook als enige verantwoordelijke partij genoemd. De eigenaar en de zwemmers zelf worden door respondenten veel vaker met een of meerdere andere partijen als verantwoordelijk genoemd.

Figuur 6. Verantwoordelijkheid bij open wateren (% van de respondenten)

Als we het rapportcijfer van de respondenten voor schoon respectievelijk veilig zwemmen in open water (paragraaf 2.3 en 2.4) combineren met wie ze daarvoor verantwoordelijk achten bij open water, dan zie we het volgende (tabel 7).

Tabel 7. Belang en verantwoordelijkheid in open water

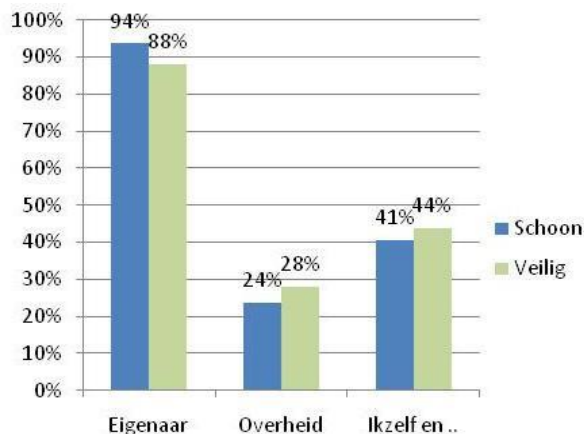
	<i>Gemiddeld cijfer schoon</i>	<i>Gemiddeld cijfer veilig</i>
Verantwoordelijkheid van de..		
– overheid	6,6	7,1
– <u>eigenaar</u>	<u>6,8</u>	7,0
– zichzelf en andere zwemmers	6,5	6,6*
– overheid & <u>eigenaar</u>	<u>7,0</u>	6,6
– overheid & zichzelf en andere zwemmers	6,4	7,0
– <u>eigenaar</u> & zichzelf en andere zwemmers	<u>7,2</u>	7,0
– overheid & <u>eigenaar</u> & zichzelf en andere zwemmers	<u>6,9</u>	7,5*

*) significant verschil in cijfer voor veilig zwemmen in open water tussen respondenten die alleen zichzelf en andere zwemmers verantwoordelijk vinden en respondenten die alle partijen verantwoordelijk vinden

Opvallend bij schoon in open water is dat wanneer de respondenten schoon een hoger cijfer geven ze vaker de eigenaar (alleen dan wel in combinatie met andere partijen) verantwoordelijk achten. Dit terwijl de respondenten over het algemeen de overheid meer verantwoordelijkheid geven. Het verschil is echter niet significant vanwege de (te kleine) groepsgrootte, het kan dus op toeval berusten. Bij veilig zwemmen is er wel een significant verschil. Als respondenten alleen zichzelf en andere zwemmers als verantwoordelijke partij aanwijzen, dan vinden ze veilig zwemmen (relatief gezien) minder belangrijk dan wanneer ze alle partijen verantwoordelijk vinden.

Openbare zwembaden

Bij de openbare zwembaden (binnen en buiten) leggen bijna alle respondenten de verantwoordelijkheid bij de eigenaar / beheerder (figuur 7). De eigenaar / beheerder is door bijna de helft van die respondenten ook als enige verantwoordelijke partij genoemd. De overheid en de zwemmers zelf worden door respondenten veel vaker met een of meerdere andere partijen als verantwoordelijk genoemd. Als een respondent zichzelf en andere zwemmers verantwoordelijk vindt dan noemt deze respondent in bijna driekwart van de gevallen tevens de eigenaar / beheerder.

Figuur 7. Verantwoordelijkheid bij binnen- en buitenzwembaden (% van de respondenten)

Als we het cijfer van de respondenten voor schoon respectievelijk veilig zwemmen in zwembaden (paragraaf 2.3 en 2.4) combineren met wie ze daarvoor verantwoordelijk achten bij openbare zwembaden, dan zie we het volgende (tabel 4).

Tabel 8. Belang en verantwoordelijkheid in (openbare) zwembaden

	<i>Gemiddeld cijfer schoon</i>	<i>Gemiddeld cijfer veilig</i>
Verantwoordelijkheid van ..		
– overheid	8,2	7,4*
– eigenaar	8,4	8,3*
– <u>zichzelf en andere zwemmers</u>	<u>9,0</u>	<u>8,5*</u>
– overheid & eigenaar	8,5	8,3
– overheid & <u>zichzelf en andere zwemmers</u>	<u>8,8</u>	<u>8,3</u>
– eigenaar & <u>zichzelf en andere zwemmers</u>	<u>8,6</u>	<u>8,6*</u>
– overheid & eigenaar & <u>zichzelf en andere zwemmers</u>	<u>8,6</u>	<u>8,7*</u>

*) significant verschil in cijfer voor veilig zwemmen in (openbare) zwembaden tussen respondenten die alleen de overheid verantwoordelijk vinden en respondenten die alleen de eigenaar of alleen zichzelf of eigenaar & zwemmers zelf of de overheid & eigenaar & zwemmers zelf verantwoordelijk vinden

In openbare zwembaden valt op dat wanneer de respondenten schoon of veilig een hoger cijfer geven, ze vaker zichzelf en andere zwemmers (alleen dan wel in combinatie met andere partijen) verantwoordelijk achten. Dit terwijl de respondenten over het algemeen de eigenaar / beheerder meer verantwoordelijkheid geven. Het waren echter slechts vijf respondenten die kozen voor ‘zwemmers zelf’ dan wel ‘overheid & zwemmers zelf’ en zodoende is dit verschil niet significant (het kan toeval zijn).

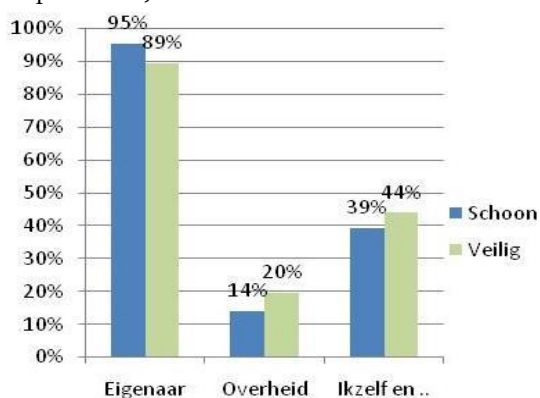
Rond veilig zwemmen is er wel een significant verschil tussen respondenten die alleen de overheid verantwoordelijk vinden en respondenten die alleen de eigenaar of alleen zichzelf of de eigenaar & zwemmers zelf of de overheid & de eigenaar & zwemmers zelf verantwoordelijk vinden. Kortom als respondenten alleen de overheid als

verantwoordelijke partij aanwijzen dan vinden ze veilig zwemmen (relatief gezien) minder belangrijk.

Semi-openbare zwemgelegenheden

Evenals bij openbare zwembaden leggen bijna alle respondenten bij semi-openbare zwembaden (zoals zwembaden in hotels, bij campings, in sportscholen en therapeutische zwembaden) de verantwoordelijkheid bij de eigenaar / beheerder (figuur 8). De eigenaar / beheerder is door meer dan de helft van die respondenten ook als enige verantwoordelijke partij genoemd. De overheid wordt minder vaak als verantwoordelijk genoemd dan bij openbare zwembaden. Als een respondent zichzelf en andere zwemmers verantwoordelijk vindt, dan noemt deze respondent in meer dan 80% van de gevallen tevens de eigenaar / beheerder.

Figuur 8. Verantwoordelijkheid bij semi-openbare zwemgelegenheden (% van de respondenten)

Als we het rapportcijfer van de respondenten voor schoon respectievelijk veilig zwemmen in zwembaden (paragraaf 2.3 en 2.4) combineren met wie ze daarvoor verantwoordelijk achten bij semi-openbare zwemgelegenheden, dan zie we het volgende (tabel 9).

Tabel 9. Belang en verantwoordelijkheid in semi-openbare zwembaden

	<i>Gemiddeld cijfer schoon</i>	<i>Gemiddeld cijfer veilig</i>
Verantwoordelijkheid van ..		
- overheid	8,0	7,8*
- <u>eigenaar</u>	8,5	8,3
- zichzelf en andere zwemmers	7,8	8,3
- overheid & <u>eigenaar</u>	8,5	8,4
- overheid & zichzelf en andere zwemmers	-	8,0
- <u>eigenaar</u> & zichzelf en andere zwemmers	8,5	8,6*
- overheid & <u>eigenaar</u> & zichzelf en andere zwemmers	8,6	8,8*

*) significant verschil in cijfer voor veilig zwemmen in semi-openbare zwembaden tussen respondenten die alleen de overheid verantwoordelijk vinden en respondenten die eigenaar & zwemmers zelf of de overheid & eigenaar & zwemmers zelf verantwoordelijk vinden

Bij schoon mist de categorie 'overheid & zichzelf (en andere zwemmers)'; slechts één respondent had dit gekozen. Verder valt op dat bij schone semi-openbare zwemgelegenheden evenals bij schone open wateren respondenten vaker de eigenaar (alleen dan wel in combinatie met andere partijen) verantwoordelijk achten wanneer ze schoon zwemmen belangrijker vinden. Dit komt overeen met de algemene verantwoordelijkheid die respondenten ook bij de eigenaar / beheerder leggen. De verschillen bij schoon in tabel 9 zijn nergens significant, omdat de groepen niet groot genoeg zijn. Rond veilig zwemmen is ook (minder duidelijk) te zien dat de eigenaar meer verantwoordelijkheid krijgt als men veilig belangrijker vindt. Het verschil tussen de overheid en 'eigenaar & zichzelf' en 'overheid & eigenaar & zichzelf' is significant.

2.8 Conclusies

De 608 respondenten vinden schoon en veilig zwemmen in zwembaden belangrijker dan schoon en veilig zwemmen in open water. Wat betreft schoon zwemmen vinden respondenten de reinheid van het water het belangrijkste, zowel in zwembaden als in open wateren. Bij veilig zwemmen vinden respondenten de veiligheid van voorzieningen het belangrijkste in het zwembad, en gedragsvoorschriften in open water.

De antwoorden van de respondenten vertonen veel overlap op schoon zwemmen en veilig zwemmen. Kennelijk denken respondenten hier vrijwel hetzelfde over. Mensen die schoon zwemmen belangrijk vinden, vinden ook veilig zwemmen belangrijk en andersom. Respondenten lijken geen verschil te maken in hun eisen met betrekking tot schoon en veilig zwemmen in verschillende soorten zwemgelegenheden. In grote of kleine zwembaden en semi-openbare of openbare zwemgelegenheden verwacht de meerderheid van de respondenten net zo schoon en veilig te kunnen zwemmen. Wel vinden respondenten andere partijen verantwoordelijk voor het schoon en veilig zwemmen. In open wateren is vooral de overheid verantwoordelijk, in openbare en semi-openbare zwembaden de eigenaar of beheerder.

3. Analyse resultaten focusgroepen

3.1 Inleiding

Verspreid over het eerste kwartaal van 2011 heeft Bureau KLB vier focusgroepen georganiseerd. Daarvan zijn er drie georganiseerd met intensieve zwemmers en heeft de laatste focusgroep bestaan uit een referentiepanel. Dat wil zeggen dat deze focusgroep zodanig is samengesteld dat de deelnemers een afspiegeling vormden van zwemmend Nederland. De bijeenkomsten hebben plaats gevonden bij verschillende zwemgelegenheden: de zee, een subtropisch zwemparadijs, een zwemplas (aangewezen open water) en een sportfondsenbad. Van elke bijeenkomst is een verslag gemaakt dat de inbreng en opmerkingen van de deelnemers zorgvuldig en volledig weergeeft. Deze verslagen zijn gebundeld in een afzonderlijk bijlagenrapport.

De kernvraag aan de focusgroepen was wat zij belangrijk vinden aan schoon en veilig zwemmen en wie ze daarvoor verantwoordelijk achten. Op die vraag hebben de deelnemers aan de focusgroepen vanuit verschillende perspectieven diverse antwoorden gegeven, voorzien van nuances en aantekeningen. Ten behoeve van de analyse van de antwoorden hebben we deze afgezet tegen de perspectieven van a) zwemgedragspraktijken en b) typen zwemgelegenheden en – locaties. Deze wijze van analyseren biedt de mogelijkheid tot een schematische weergave van de kwalitatieve uitkomsten van de focusgroepen. Daarnaast biedt de analyse op deze wijze een verrijking en verdieping van de resultaten van de enquête, gepresenteerd in het vorige hoofdstuk. Het zou te ver voeren, vanwege de omvang van de populatie, om de veronderstellingen en hypothesen die we opvoeren als algemeen geldend te presenteren. Omdat de aannames die we maken zijn afgeleid van de ideeën en meningen van een populatie die zeer betrokken is bij het zwemmen en tevens een mooie afspiegeling van zwemmend Nederland vormt, mogen we echter wel spreken van verrijkende, inspirerende en illustrerende opbrengsten.

In de eerstvolgende paragraaf beschrijven we een aantal zwemgedragspraktijken en de effecten hiervan op de verwachtingen van zwemmers over schoon en veilig zwemmen. Paragraaf 3.3 geeft een overzicht van de relaties tussen verschillende typen zwemgelegenheden en de verwachtingen van zwemmers over schoon en veilig zwemmen alsook de verantwoordelijkheidsverdeling daarbij. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk noemen we een aantal relevante afwegingen van zwemmers rondom zaken als het drenkelingendetectiesysteem, een landelijke database ongevallenregistratie, een keurmerk en de informatiebehoefte van zwemmend Nederland.

Vooraf willen we de projectgroep meegeven dat de deelnemers aan de focusgroepen het als bijzonder positief ervaren hebben om door ‘Den Haag’ bottom-up en in de regio te worden meegenomen bij het nadenken over een goede invulling van de nieuwe Zwemwaterwet.

3.2 Typen zwemmers en zwemgedragspraktijken

Bij de werving van de deelnemers voor de focusgroepen met intensieve zwemmers was het vooropgezette doel te zorgen voor een spreiding over verschillende typen zwemmers en

over verschillende typen zwemlocaties waarvan de intensieve zwemmers gebruik maken. Dit heeft geleid tot de volgende accentverschillen in de samenstelling van de focusgroepen:

- In Scheveningen bestond de focusgroep voornamelijk uit lange afstandswemmers die met name zwemmen in zee en ook open water (rivieren).
- In Assen lag het accent op medische zwemmers en zwemmers met een beperking dan wel hartfalen. Zij zwemmen hoofdzakelijk in binnenbaden.
- In Boxtel lag de focus op het zwemmen in open water (vennen, plassen) door onder meer duikers en leden van zwemverenigingen.

De focusgroep in Amersfoort bestond uit een referentiepanel dat een goede afspiegeling vormde van alle geledingen van zwemmend Nederland. In het referentiepanel waren vooral vakantiezwemmers en gelegheidszwemmers aanwezig, maar daarnaast waren ook mensen vertegenwoordigd die zichzelf afficheerden als sportzwemmer, wellnesszwemmer, therapeutisch zwemmer en zwemhater. Op basis van het vooraf aangebrachte onderscheid in typen zwemmers, de zelfbenoemde kwalificaties en de verschillen tussen het zwemgedrag van de intensieve zwemmers en gemiddelde zwemmend Nederland, hebben we een aantal zwemgedragspraktijken onderscheiden. Elke zwemgedragspraktijk heeft een eigen zwembeleving met een eigen mindset en 'zwemlogica' met implicaties voor de verwachtingen van de zwemmer over schoon en veilig zwemmen.

Hieronder beschrijven we de verschillende zwemgedragspraktijken en de bijbehorende verwachtingen voor schoon zwemmen (reinheid water, schone zwemgelegenheid en omgeving, omkleedruimte, verplichting tot douchen) en veilig zwemmen (veiligheid van voorzieningen, aanwezigheid toezicht, gedragsvoorschriften en informatie en diepteaanduidingen). Voor een overzicht van de gemiddelde rapportcijfers voor verschillende items m.b.t. schoon en veilig zwemmen, resulterend uit de vragenlijst, verwijzen we de lezer naar tabel 2 van het vorige hoofdstuk.

Vrijbuiters

Vrijbuiters zijn vooral te vinden onder de lange afstandswemmers, de marathonzwemmers, en de pure genietters van het zwemmen in open water. Bij hen staan, naast veel en langdurig zwemmen, waarden voorop als vrijheid, natuurbeleving, en onafhankelijkheid. Vrijbuiters zwemmen vanuit een doelgerichte zwemactie waarbij ze kiezen voor specifieke locaties. In (binnen)zwembaden zul je ze niet zo snel aantreffen; het zijn echte buitenzwemmers met een voorkeur voor open water en de zee. De vrijbuiters hebben weinig behoefte aan regelgeving en laten zich weinig aan regels gelegen liggen. Het zijn zwemmers die zelf de verantwoordelijkheid nemen voor schoon en (vooral) veilig zwemmen. Ze stellen zich goed op de hoogte van de omstandigheden en de kwaliteit van het zwemwater. Ze weten wat ze kunnen verwachten en nemen enig risico (zoals zwemmen in een verboden duinmeertje) voor lief. De vrijheid van het zwemmen in open water gaat boven alles.

Vrijbuiters over schoon zwemmen	
reinheid water	Dat het water schoon is, is een prettige bijkomstigheid. Zwemmen in blauwalg gaat wat ver maar veel verder reiken de bezwaren van de vrijbouter niet. Ze beoordelen vaak zelf of ze het water voldoende schoon vinden en houden daarbij rekening met o.a. de stroming en temperatuur. Belangrijker dan de reinheid van het water is dat de zwemgelegenheid voldoende lengte heeft om lange afstanden te kunnen zwemmen.

	Als echte natuurbelevers hebben ze weinig problemen met plassen in het water: dat stroomt vanzelf wel door.
schone zwemgelegenheid en omgeving	<ul style="list-style-type: none"> - Takken en troep (stenen, glas, afval) in het water en op de waterbodem zijn obstakels waar de vrijbuiters vaak mee te maken krijgt. De vrijbuiters verwachten niet – maar hopen wel – dat hij tak- en troepvrij kan zwemmen en betrachten daarom zelf de nodige voorzichtigheid. - Hoewel de aanwezigheid van prullenbakken bijdraagt aan het verminderen van afval, ziet de echte vrijbuiters zaken als prullenbakken en markeringspalen alleen maar als een verstoring van de natuurlijke omgeving.
omkleedruimte	De vrijbuiters weten dat waar hij/zij gaat zwemmen doorgaans geen omkleedruimte aanwezig is. (Maar een kluisje om je spullen (o.a. sleutels) in op te bergen zou wel handig zijn...)
verplichting tot douchen	Is geen item.
Vrijbuiters over veilig zwemmen	
veiligheid van voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> - Hiervoor geldt hetzelfde als t.a.v. een schone zwemgelegenheid en omgeving. Takken, puin, glasscherven etc. op de waterbodem of de waterkant kunnen wondjes veroorzaken aan handen en voeten en het is zaak hier zelf goed verdacht op te zijn. - Veilige voorzieningen betekent voor de vrijbuiters vooral dat hij voldoende bewegingsruimte en actieradius heeft en afstand kan houden tot sportvissers (liever geen hengel op je hoofd), surfers en scheepvaart.
aanwezigheid toezicht	Onafhankelijkheid, zelfstandigheid en vrijheid gaan niet samen met toezicht. Vrijbuiters hebben hier ook geen behoefte aan. Toezicht houden gedurende de tijd en afstand die ze zwemmend afleggen alsook op de locaties waar ze zwemmen, wordt als een onmogelijkheid beschouwd.
gedragsvoorschriften en informatie	<ul style="list-style-type: none"> - Vrijbuiters hanteren uit eigen beweging een aantal ongeschreven regels: <ul style="list-style-type: none"> o Maak jezelf zo zichtbaar mogelijk d.m.v. bijv. een fluorescerende badmuts. o Laat de reddingsbrigade (indien aanwezig) weten dat je het water in gaat en geef een seintje als je er weer bent uitgekomen. - Vrijbuiters stellen zich meestal zelf op de hoogte van de zwemwaterkwaliteit, bijvoorbeeld via de website van de provincie. Ze willen met name weten of het wel of niet verboden is om te zwemmen (vanwege de zwemwaterkwaliteit en blauwalg). Vrijbuiters zijn vooral geïnteresseerd in zo actueel mogelijke informatie en willen weten wanneer het water voor de laatste keer is gecontroleerd. Bij voorkeur krijgen ze deze informatie door via een SMS of via bijvoorbeeld een app op de smartphone. - Van de rivierberichten van RWS trekken vrijbuiters zich weinig aan. - Vrijbuiters zijn heel goed in staat, en ook bereid, om de overheid (beheerder oppervlaktewater) te voorzien van actuele informatie/ meetgegevens over de kwaliteit van het water. Geen hen een app en je hebt als overheid heel wat extra kwaliteitsbewakers tot je beschikking.

diepteaanduidingen	Geen item voor vrijbuiters. Zij zwemmen toch buiten de lijnen.

Recreanten (met kinderen)

Voor recreanten staat bij het zwemmen de recreatieve totaalbeleving voorop. Het gaat niet alleen om het zwemmen maar het doel van de recreanten is gecombineerd vermaak in en uit het water voor henzelf én hun (jonge) kinderen. Recreanten zwemmen, afhankelijk van het jaargetijde en het weer, zowel binnen als buiten en zowel in zwembaden als in open water. Naast jezelf prettig kunnen vermaken in het water wil de recreant prettig kunnen verblijven in of nabij het zwemwater: de aanwezigheid van een speeltuin, speeltoestellen, een ligweide (om te barbecuen of picknicken), een volleybalnet, prettige stoeltjes, de aanwezigheid van horeca etc. dragen positief bij aan de recreatieve beleving.

De recreatieve totaalbeleving van het zwemmen staat ook voorop bij de gelegenhedswemmers. Voor hen is zwemmen geen vooropgezet recreatief vertier waarvoor ze er speciaal op uittrekken. Ze zwemmen wanneer het zo uitkomt, met name tijdens vakanties (en dan vooral buiten), gedurende een verblijf in een hotel en soms ook wanneer ze met de kinderen mee moeten. Bij die gelegenheden gelden voor hen dezelfde overwegingen als voor de recreanten: totaalbeleving, prettig en comfortabel zwemmen en vermaak in en rond het water.

Recreanten (met kinderen) over schoon zwemmen	
reinheid water	<ul style="list-style-type: none"> - Schoon zwemwater is belangrijk voor de recreanten, zeker wanneer ze met hun (jonge) kinderen zwemmen. Het zwemt prettiger in water waarin geen haarballen, pleisters en afval rondrijven en schoon zwemwater verlaagt het risico op ziektes. Vuil, vies of troebel water verstoort het plaatje van de prettige recreatieve totaalbeleving. - Recreanten verwachten eenvoudigweg van zwembaden dat de kwaliteit van het zwemwater goed geregeld en gecontroleerd is. Die verwachting is (nog) hoger ten aanzien van zwembaden dan van open water. Dit heeft o.a. te maken met de relatieve onbeheersbaarheid van de kwaliteit van oppervlaktewater en het vertrouwen in de zuiverende werking van chloor. - Wanneer het (open) zwemwater troebel is of vuil is, kan dat een overweging zijn om niet op die locatie te gaan zwemmen. Recreanten kijken ook altijd even of er (voldoende) andere mensen zwemmen, er voldoende stroming is en het water helder is (vergelijkbaar met schaatsers die, om te zien of het ijs voldoende sterk is, kijken of er al andere mensen schaatsen). - Plassen in het water (zeker met kinderen) wordt als onvermijdelijk beschouwd. Mensen weten dat het gebeurt en verwachten dat het zwembad voorzorgsmaatregelen neemt; goede doorstroming, extra chloor in het water, voldoende wc's dicht bij het zwembad. - Opvallend is dat er weinig is geklaagd over het gebruik van chloor als 'reinigingsmiddel'. Een paar mensen hebben genoemd dat

	<p>chloor op hun adem slaat. Anderzijds roept men al snel dat je niet moet klagen over plassen in het water of over het feit dat mensen meestal toch niet douchen voordat ze gaan zwemmen, en dat er dan maar gewoon wat chloor bij moet worden gegooid. Een paar mensen hebben spontaan zoutelektrolyse genoemd als een systeem dat prettiger en nog steeds schoon zwemwater genereert. Chloor wordt gezien als een onvermijdelijk middel dat hygiëne van het zwemmen bevordert.</p>
schone zwemgelegenheid en omgeving	<ul style="list-style-type: none"> - Vanuit de recreatieve totaalbeleving zijn een schone zwemgelegenheid en schone omgeving voor de recreant minstens zo belangrijk als de kwaliteit van het water. Schoon impliceert meerdere dingen: <ul style="list-style-type: none"> o Geen rondzwerfend afval; voldoende prullenbakken o Schone (en droge) vloeren (een vakantiepark dat elk uur de vloeren van het zwembad dweilt wordt door recreanten erg gewaardeerd). o Fysiek schoon: schoon sanitair, douches, kleedruimtes, ligweiden, schone voegen etc. . o Schone waterbodem zonder takken, scherpe steentjes etc. en liever ook geen modder op de bodem (want dat voelt niet zo lekker aan je tenen).
omkleedruimte	<ul style="list-style-type: none"> - Dat omkleedruimtes enigszins comfortabel en voldoende ruim zijn is prettig (want, draagt bij aan de recreatieve beleving), maar te kleine badhokjes zijn geen reden om ergens niet te gaan zwemmen. - Ouders met baby's stellen goede (en veilige) omkleedvoorzieningen zeer op prijs.
verplichting tot douchen	<ul style="list-style-type: none"> - Is geen groot punt voor de recreanten. Mocht een zwembad hierop toezien, dan wel graag consistent: of iedereen verplichten of niet. - De wellnesszwemmers onder de recreanten stellen enige frisheid luxe wel op prijs; de beschikbaarheid van zeep en shampoo bij de douche is een pré.
Recreanten over veilig zwemmen	
veiligheid van voorzieningen	<p>Vanuit het oogpunt van prettig zwemmen en comfort is veiligheid een belangrijk item voor recreanten. Dat geldt zeker voor ouders met (jonge) zwemmende kinderen. Recreanten verwachten van de zwemgelegenheid dat deze alles goed heeft geregeld om zowel fysiek als sociaal veilig te kunnen zwemmen. Recreanten willen niet geconfronteerd worden met voetwondjes, een opengehaald badpak of een zwemmer die bovenop je duikt. En ze hebben al helemaal geen zin in gedoe of ruzietjes. Dat impliceert dat ze verwachten dat de zwemgelegenheid faciliterend optreedt bij het regelen van onder meer de volgende zaken (in willekeurige volgorde):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorkomen van gladde vloeren, kapotte tegels, scherpe randen,

	<p>scherpe betonnen startblokken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veilige, gekeurde en gecontroleerde speeltoestellen, duikplanken, glijbanen alsook de badjes waarop de glijbanen uitkomen (voldoende groot en diep), goed bereikbare en beklimbare duikeilandjes - Een zodanige inrichting van het zwembad en omgeving dat deze de zichtlijn met het zwembad houdt en daarmee het toezicht op de eigen zwemmende kinderen mogelijk maakt (geen struiken, geen rare hoekjes, voldoende licht) - Het hanteren van een norm voor het toegestane aantal zwimmers per m². - Voorkomen van hangjongeren en spetterkoningen. Vaak zorgen recreanten er overigens zelf voor te gaan zwemmen op die tijdstippen of dagen (familiedagen) waarop ze minder kans op overlast verwachten. <p>Overigens moet worden opgemerkt dat het thema sociale onveiligheid niet spontaan bij de focusgroepen als thema is genoemd; over het algemeen had men weinig tot geen ervaring met sociale onveiligheid.</p>
<p>aanwezigheid toezicht</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De aanwezigheid van toezicht (in de vorm van badmeesters) is voor recreanten, en zeker voor ouders met (jonge) zwemmende kinderen een hele belangrijke overweging om op een bepaalde locatie te gaan zwemmen. Dat geldt bijvoorbeeld op het strand; als ze weten dat er een reddingsbrigade is, kiezen gezinnen met kinderen er vaker specifiek voor om in de buurt daarvan op het strand een plekje te zoeken. - Recreanten kunnen niet precies omschrijven wat voor hen 'voldoende' toezicht zou zijn. Een aantal specifieke zaken die in dit kader zijn genoemd: <ul style="list-style-type: none"> o Er zou een badmeester moeten staan bij het (deel van het) bad waar de glijbaan op uit komt, idem bij de duikplanken. o Zonder meer wordt verwacht dat het personeel kundig en geschoold (gecertificeerd) is. o Badmeesters moeten niet met elkaar gaan kletsen; dan kun je geen toezicht houden. o Als er verschillende baden zijn, heb je meer badmeesters nodig. - De aanwezigheid van zwembadpersoneel stellen recreanten zeer op prijs, zowel ten behoeve van de fysieke veiligheid (toezicht op zwemgedrag), van de sociale veiligheid (toezicht op sociaal gedrag) alsook voor het schoonhouden van de zwemgelegenheid (toezicht op hygiëne). Recreanten vinden daarom dat een drenkelingendetectiesysteem nooit een (volledige) vervanging kan zijn van badmeesters. Zwembadpersoneel blijft nodig voor het sociale toezicht en voor schone voorzieningen.

	<ul style="list-style-type: none"> - Als recreanten met hun kinderen gaan zwemmen, voelen ze zich zelf verantwoordelijk voor de veiligheid van hun kinderen. Maar de aanwezigheid van badmeesters vergroot dit wel hun gevoel van veiligheid. - Als recreanten hun kinderen alleen naar het zwembad laten gaan, vinden ze het prima als het zwembad de kinderen checkt op het bezit van de benodigde zwemdiploma's. Daarnaast verwachten de ouders dat de aanwezigheid van badmeesters voorkomt dat er ongelukken gebeuren.
gedragsvoorschriften en informatie	<ul style="list-style-type: none"> - Hoewel recreanten bijzonder veel waarde hechten aan ook sociaal veilig zwemmen zijn ze doorgaans niet op de hoogte van de gedragsvoorschriften in het zwembad. Van de focusgroepdeelnemers wist slechts een enkeling waar de lijst met gedragsregels hing of dat zwembaden die überhaupt hebben. - Als er gedragsvoorschriften zijn, heb je ook iemand nodig die toeziet op het naleven van die regels en ingrijpt als het moet. Ook voor dat doel stellen recreanten de aanwezigheid van zwembadpersoneel op prijs. - Om te voorkomen dat kinderen verdwalen – en je eigen recreatieve vertier daardoor wordt verstoord – vinden recreanten het handig als zwembaden met pictogrammen en markeringspunten werken. - Hoewel recreanten het plezierig vinden om in schoon water te zwemmen, raadplegen ze voorafgaand aan het zwemmen nauwelijks informatie over de zwemwaterkwaliteit. Gaat men zwemmen in open water dan wil men nog wel eens een website bekijken, maar voor zwembaden is dat niet aan de orde. De actieradius voor recreanten is ook weer niet zo groot. Daarom weten ze meestal wel ze uit eigen ervaring of via via wat ze van een zwemgelegenheid kunnen verwachten. - Over het algemeen weten recreanten wel de betekenis van de (kleur van de) vlag die op het strand wappert. De informatie op de borden bij de strandopgangen ziet men nogal eens over het hoofd.
diepteaanduidingen	<ul style="list-style-type: none"> - Gezien het belang van ontspanning voor de recreanten, vinden zij het zeer prettig als een zwemgelegenheid met goede diepteaanduidingen (bordjes, drijflijnen, ballenlijnen etc.) werkt. Dan weet je zelf tot hoe ver je kunt gaan en het bevordert de mogelijkheid om zelf toezicht op je (jonge) kinderen te kunnen houden.

Overig zaken:

- Recreanten laten heel veel andere overwegingen dan schoon en veilig zwemmen een rol spelen in de keuze voor een bepaalde zwemgelegenheid. De entreprijs is een belangrijk

item evenals de (reis)afstand tot de zwemgelegenheid en voldoende parkeergelegenheid. Deze overwegingen zijn soms nog wel belangrijker dan of men er schoon en veilig kan zwemmen. Het recreatieve vertier staat voorop, maar ook de recreant kijkt naar zijn portemonnee. Een entreprijs van €10,00 p.p. is, hoe mooi het zwembad ook is en hoe goed en divers de voorzieningen ook zijn, een hoog bedrag voor een gezin bestaande uit twee ouders en twee kinderen.

- De keuze waar als recreant te gaan zwemmen is niet voor iedereen in Nederland overall even groot. Wanneer er weinig zwemgelegenheden in de (directe) omgeving zijn, valt er voor de recreant weinig te kiezen en is hij aangewezen op het zwemwater dat er nu eenmaal is. Ter illustratie: Assen heeft één zwembad terwijl de zwemmers in Den Haag kunnen kiezen uit meerdere zwembaden. Er moeten dan wel heel zwaarwegende bezwaren zijn om als inwoner van Assen in een ander zwembad (verder weg) te gaan zwemmen of zwemlessen voor je kind te regelen. Als er weinig te kiezen valt, zijn schoon en veilig geen doorslaggevende criteria.

Individuele intensieve zwemmers

De individuele, intensieve zwemmer begeeft zich doelgericht te water. Individuele, intensieve zwemmers zijn doorgaans mensen in de leeftijd van plm. 40 jaar en ouder die voor hun conditie of vanwege specifieke gezondheidsredenen of medische redenen minimaal één keer per week in het water te vinden zijn. Afhankelijk van het jaargetijde en het weer zwemmen de intensieve zwemmers binnen of buiten: om ongestoord baantjes te kunnen trekken, om het lijf op een aangename manier soepel en beweeglijk te houden (mensen met een beperking, senioren), om de hartslag op peil te houden (hartpatiënten) of om lekker te ontspannen.

Het zwembad wordt puur voor het zwemmen gebruikt, het gaat niet om een recreatieve totaalbeweging. Zaken die de individuele, intensieve zwemmer wel belangrijk vindt zijn: een zekere mate van comfort, een eigen doelgroepbeleving bij het zwemmen (gereserveerde ruimte, specifiek beschikbare tijden), de aanwezigheid van voorzieningen voor mensen met een beperking (tillift, goede trap, EHBO-set, AED-set etc.) en een goede bereikbaarheid van en parkeergelegenheid bij de zwemgelegenheid (ook open water), ook voor mensen met een beperking.

Individuele intensieve zwemmers over schoon zwemmen	
reinheid water	De individuele intensieve zwemmer vindt het belangrijk dat het water schoon is (opdat ziektes worden voorkomen) maar nog belangrijker is de temperatuur van het water. Het water moet enerzijds behaaglijk aanvoelen maar ook weer niet zo warm zijn dat intensief zwemmen erdoor wordt gehinderd. Verschillende doelgroepen binnen de individuele intensieve zwemmers hebben verschillende wensen m.b.t. de temperatuur van het water.
schone zwemgelegenheid en omgeving	Is belangrijk maar geen overweging van doorslaggevende aard bij de keuze voor een zwemgelegenheid.
omkleedruimte	Juist voor de individuele intensieve zwemmers, is comfort wel een belangrijke bijzaak. Je prettig kunnen aan- en uitkleden – zeker voor mensen met een beperking – kan voor de individuele intensieve zwemmer een reden zijn om te kiezen voor een specifieke

	zwemgelegenheid.
verplichting tot douchen	Intensieve zwemmers zijn degenen die eerder vanzelfsprekend gebruik maken van de douche. Een verplichting tot douchen is bij hen geen item.
Individuele intensieve zwemmers over veilig zwemmen	
veiligheid van voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> - Niet alleen de veiligheid van de voorzieningen, maar überhaupt de aanwezigheid van de voorzieningen is een item. Voor mensen met een beperking is het belangrijk dat voorzieningen zoals een tillift of een goede trap aanwezig zijn zodat ze op een prettige manier entree in het water kunnen maken en het bad ook weer zonder al te veel inspanningen kunnen verlaten. - Veilig zwemmen betekent voor individuele intensieve zwemmers ook dat ze geen last hebben van bommetjes of het risico lopen dat er iemand op hun hoofd springt. Maar omdat zij doorgaans zwemmen op specifiek voor hen gereserveerde uren in een voor hen gereserveerd (deel van het) zwembad, ondervinden zij geen sociale onveilige situaties.
aanwezigheid toezicht	<ul style="list-style-type: none"> - De individuele intensieve baantjestrekker veronderstelt dat er toezicht is, maar meent dat hij / zij ook zelf, zonder toezicht, in staat is veilig te zwemmen. Deze verwachting wordt veroorzaakt doordat de baantjestrekker zich vergezelt weet van zwemmers die met dezelfde intentie en attentie in het water hun doelgerichte zwemactie verrichten. - De medische zwemmers en de mensen die zwemmen vanwege een beperking zwemmen meestal onder begeleiding. Die begeleiding (trainer, begeleider, instructeur) beschouwen zij vanzelfsprekend als de toezichhoudende persoon. Zij verwachten daarnaast geen andere badmeesters.
gedragsvoorschriften en informatie	<ul style="list-style-type: none"> - Omdat individuele intensieve zwemmers doorgaans zwemmen in een (deel van het) zwembad of gedurende tijden die specifiek voor hen bestemd zijn (doelgroepzwemmen), zijn gedragsvoorschriften bij hen geen item. Individuele intensieve zwemmers liggen allemaal met hetzelfde doel in het water en houden zich netjes aan ongeschreven regels binnen de groep. - Ze gaan niet op zoek naar informatie over het zwembad of de zwemwaterkwaliteit. Voor de medische zwemmers geldt dat zij in de keuze voor een zwembad afhankelijk zijn van de keuze die de zwemvereniging / patiëntenvereniging voor hen heeft gemaakt. Eigen informatie over de zwemgelegenheid heeft weinig invloed op die keuze.
diepteaanduidingen	Geen item, wederom vanwege het gegeven dat zij zwemmen in (dat gedeelte van een) zwembad dat speciaal voor hen is gereserveerd.

Intensieve zwemmers in sportverband

De intensieve sportgerelateerde zwemmer zwemt doorgaans in vereniging- dan wel teamverband. Het gaat bij het zwemmen om een doelgerichte, sportieve en actieve beleving. De sportgerelateerde intensieve zwemmer ziet het zwembad vooral als de accommodatie die voorzien moet zijn van die zaken die voor de sportbeoefening nodig zijn. Sportzwemmers liggen vaak meerdere keren per week in het water, vooral in binnenbaden. Sportzwemmers hebben doorgaans weinig te kiezen als het gaat om de zwemgelegenheid; zij zwemmen daar waar de vereniging het zwemwater heeft gehuurd of waar een wedstrijd is. De hygiëne of veiligheidsmaatregelen van het zwembad spelen bij hen persoonlijk geen rol in hun overwegingen.

Sportzwemmers over schoon zwemmen	
reinheid water	<ul style="list-style-type: none"> - De intensieve sportzwemmer gaat ervan uit dat het zwembad het zwemwater goed heeft geregeld en gecontroleerd en dat het zwembadpersoneel hem op de hoogte stelt mocht het zwemwater van onvoldoende kwaliteit zijn. Heel vaak bevindt de sportzwemmer zich ('s ochtends) al in het water voordat het zwembadpersoneel het water heeft gecontroleerd. Schoon zwemmen is dus een kwestie van goed vertrouwen en niet iets waar de sportzwemmer zich zelf actief mee bezig houdt. - Belangrijker nog dan de reinheid van het water is de temperatuur ervan. De wenselijke temperatuur varieert met het type zwemsport die wordt beoefend.
schone zwemgelegenheid en omgeving	Het is prettig als het zwembad en de omgeving ervan schoon is, maar veel minder belangrijk dan de temperatuur van het water of de lucht. Omdat de sportzwemmer vaak in verschillende zwembaden komt, kan hij de verschillende situatie m.b.t. de hygiëne goed vergelijken.
omkleedruimte	Voldoende en ruimte omkleedruimte is een prettige bijkomstigheid, vooral voor de zwem-teamsporters.
verplichting tot douchen	Je zou kunnen stellen dat van alle zwemmers de sportzwemmers, en de wellnesszwemmers, nog het meest automatisch en vanzelfsprekend onder de douche gaan – ook om het chloor waarmee zij veelvuldig in aanraking komen goed van hun lijf te spoelen. Een verplichting tot douchen hebben zij niet nodig. Zij zijn ook het meest alert op de gevolgen van het ontbreken van hygiëne en dragen vaak slippers.
over veilig zwemmen	
veiligheid van voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> - Sportzwemmers zijn meer alert dan andere zwemmers op de veiligheid van de voorzieningen waarvan ze gebruik maken: duikplank, startblok, stroefheid vloer, hellingsgraad, tegels, randen, etc. Het is voor hen van groot belang dat de zwemgelegenheid deze zaken goed heeft geregeld. - Sociale veiligheid is voor de sportzwemmers geen item omdat zij zwemmen op tijden en in (delen van) zwembaden die specifiek voor hen gereserveerd zijn en zij dus niet te maken hebben met andere zwemmers / doelgroepen.

aanwezigheid toezicht	<p>- Intensieve sportzwemmers zwemmen doorgaans in aanwezigheid van een trainer of coach. Het feit dat ze samen met andere geofende zwemmers zwemmen, geeft daarnaast ook een gevoel van veiligheid. Sportzwemmers verwachten tijdens hun sportbeoefening niet dat er toezicht – naast de eigen trainer of coach – aanwezig is.</p> <p>Wat de meeste leden van zwemverenigingen niet weten is dat vaak contractueel is geregeld dat het toezicht is overgedragen aan de vereniging. Dit wegcontracteren van het toezicht door het zwembad roept bij sportzwemmers wel allerlei vragen op: wie is aansprakelijk, wanneer houdt de zwemvereniging 'voldoende toezicht', kan een zwembad zomaar zijn verantwoordelijkheid overdragen en betekent dat dan dat een trainer aansprakelijk kan zijn?</p>
gedragsvoorschriften en informatie	Gedragsvoorschriften en informatie over de zwemgelegenheid zijn geen items voor de sportzwemmer.
diepteaanduidingen	Alleen nodig wanneer noodzakelijk voor de sport.

3.3 Verantwoordelijkheidsverdeling en typen zwemgelegenheden

Tijdens de focusgroepen bleek dat een groot deel van de zwemmers zelf de verantwoordelijkheid neemt, of in elk geval beseft (mede-)verantwoordelijk te zijn, voor schoon en veilig zwemmen. Met name de ouders en de individuele intensieve zwemmers onder de focusgroepdeelnemers achtten zichzelf primair verantwoordelijk voor hun eigen zwemveiligheid en die van hun kinderen. Ook de enquête heeft aangetoond dat een groot deel van zwemmend Nederland zichzelf en andere zwemmers verantwoordelijk vindt voor schoon en veilig zwemmen, variërend tussen de 40% en 56%, waarbij het verantwoordelijkheidsgevoel groter is in geval men zwemt in open water. Ook meer algemeen blijkt het type zwemgelegenheid, in combinatie met de zwemgedragspraktijk, invloed te hebben op de verwachtingen van zwemmers over de mate waarin ze schoon en veilig kunnen zwemmen én over de verantwoordelijke partij(en) daarvoor.

Op basis van de opmerkingen van de deelnemers aan de focusgroepen onderscheiden we een aantal typen zwemgelegenheden aan de hand van vier kenmerken. Nadat we deze kenmerken kort hebben geïntroduceerd geven we een overzicht van de relatie tussen type zwemgelegenheid enerzijds en de verwachtingen van de zwemmer over schoon en veilig zwemmen en de verantwoordelijke partij(en) daarvoor anderzijds.

Kenmerken zwemgelegenheden:

1. *openbaar – semi-openbaar – privé*
Het gevoel van eigen verantwoordelijkheid voor schoon en veilig zwemmen neemt af naarmate een zwemgelegenheid (meer) openbaar is
2. *vrij toegankelijk – entreprijs*
De entreprijs is een zwaarwegend criterium. Zwemmers die betalen voor het gebruik

van een zwemgelegenheid leggen de verantwoordelijkheid (en aansprakelijkheid) voor schoon en veilig zwemmen bij de eigenaar / beheerder / exploitant.

3. *aangewezen – niet aangewezen* (van toepassing op open water)
Als een zwemlocatie is aangewezen – ook al weet men dat vaak pas achteraf – wordt de verantwoordelijkheid voor schoon en veilig zwemmen bij de overheid gelegd.
4. *geen identificeerbare eigenaar / beheerder – identificeerbare eigenaar / beheerder*
De eigenaar/ beheerder van een hotelzwembad, privé zwembad, therapiebad of een zwembad in een sauna is voor de meeste zwemmers beter identificeerbaar dan de eigenaar /beheerder van een sportfondsenbad. Naarmate de eigenaar beter identificeerbaar is, is de verantwoordelijkheid beter aanwijsbaar. Ter illustratie: ‘de gemeente’ als eigenaar is een schimmiger figuur dan de exploitant van de Bonte Wever in Assen.

Privé zwembaden

Kenmerken	privé, identificeerbare eigenaar, geen entreprijs
Voorbeelden	zwembad in tuin, zwembad bij vakantievilla, klein zwembad bij horecagelegenheid
Verwachtingen	Men verwacht als recreatief of gelegenheidszwemmer dat de kwaliteit van het water in orde is van een privé-zwembad. Verondersteld wordt eenvoudigweg dat het schoon en veilig kunnen zwemmen geregeld is. Daarbij heeft de gemiddelde zwemmer niet al te hoge verwachtingen van schoon en veilig zwemmen in privé zwembaden.
Verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> - Privé is privé. Deze opvatting maakt dat mensen niet verwachten dat de overheid zich bemoeit met schoon en veilig zwemmen in privé-zwembaden. Men acht de eigenaar/ beheerder ervoor verantwoordelijk dat je lekker een plonsje kunt maken en dat er geen rare dingen gebeuren. De eigenaar /beheerder is degene die ervoor moet zorgen dat de duikplank in orde is, de kwaliteit van het water gecontroleerd is, er geen kapotte tegels zijn etc. Men zal de eigenaar / beheerder erop attent maken wanneer deze zaken niet in orde zijn, maar men verwacht niet dat de inspectie in de achtertuin staat om het zwembad te controleren. Wel gaan mensen ervan uit dat de zwemmer zijn eigen gezond verstand gebruikt en zelf attent is op het schoon en veilig zwemmen. - De overheid zou de eigenaren van privé-zwembaden tips kunnen geven hoe om te gaan met het zwemwater en het zwembad. - Als er een training of les wordt gegeven in een privé-zwembad, legt men de verantwoordelijkheid (voor veilig zwemmen) eerder bij de trainer / instructeur dan bij de eigenaar van het zwembad.

Semi-openbare zwembaden

Kenmerken	semi-openbaar, entreprijs, aangewezen, identificeerbare eigenaar
Voorbeelden	zwembad bij sauna, hotel, camping (zwembad of aangewezen open water), sportscholen, therapeutische baden
Verwachtingen	Op zich verwachten (recreatieve en gelegenheids)zwemmers dat semi-openbare zwembaden net zo schoon en veilig zijn als openbare zwembaden. Maar omdat deze zwemmers doorgaans betalen voor het geheel (hotel, zwembad, sauna etc.) en niet

	<p>specifiek voor alleen het zwembad, zwakt dit hun verwachtingen over schoon en veilig zwemmen enigszins af. Ze beseffen ook dat deze zaken toch anders zullen zijn ingevuld dan in openbare zwembaden, al weten ze niet precies wat ze van die invulling mogen verwachten of eisen. Aan de andere kant geldt ook dat naarmate mensen meer betalen voor de gelegenheid, ze hogere verwachtingen hebben over de mate waarin ze schoon en veilig kunnen zwemmen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op de camping worden de verwachtingen over schoon en veilig zwemmen bepaald door het aantal 'sterren' waarmee de camping is gewaardeerd. Zo er een semi-openbaar zwembad is waarbij (recreatieve) zwemmers toezicht verwachten, is dat het campingzwembad. Maar ook dan zijn de verwachtingen over het toezicht van de badmeester niet al te hoog gespannen en blijven zwemmers zelf alert (zeker ook op hun kinderen). - Men verwacht dat de voorzieningen veilig zijn. Bij een eilandje in het midden van het water met speeltoestel wordt bijvoorbeeld verwacht dat kinderen gemakkelijk dat eilandje kunnen opkomen. - Mensen verwachten geen badmeester in een sauna- of hotelbad. Ze verwachten wel dat de inrichting, voorzieningen, diepteaanduidingen, gedragsvoorschriften en informatie (waarschuwing:niet duiken) zodanig zijn dat ze schoon en veilig kunnen zwemmen. - De meeste mensen weten niet dat zwemgelegenheden in semi-publieke ruimtes doorgaans niet dieper zijn dan 1.40 meter zijn vanwege verantwoordelijkheidsaspecten en dat zij dan zelf primair verantwoordelijk zijn voor hun eigen veiligheid.
Verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> - Zwemmers leggen de verantwoordelijkheid voor schoon en veilig zwemmen bij de eigenaar / beheerder / exploitant. Waarbij vooral geldt dat degene die exploiteert – en het geld opstrijkt – de verantwoordelijkheid moet nemen voor het faciliteren van schoon en veilig zwemmen. En daarmee ook aansprakelijk zal worden gesteld bij ongevallen. - De overheid (om het even of dat de rijksoverheid, provincie of gemeente is) is degene die moet zorgen voor de (basis)normen en wettelijke kaders en voor controle op de naleving daarvan. Ook al verwacht men van commerciële uitbaters dat deze, uit oogpunt van reclame en klantenbinding, er alles aan zullen doen om de consument veilig en schoon te laten zwemmen, dan nog vertrouwt men er niet op dat elke exploitant even zorgvuldig daarin zal zijn. - In semi-openbare zwembaden achten zwemmers ook zichzelf medeverantwoordelijk voor schoon en veilig zwemmen. Weliswaar leggen ze primair de verantwoordelijkheid bij de eigenaar /beheerder / exploitant, maar juist omdat hun verwachtingen toch wat omlaag zijn geschroefd, zullen ze zelf alert en attent zijn. - Voor het zwemmen in therapiebaden en ziekenhuisbaden geldt dat de eerste tot wie de zwemmers zich zullen richten, de trainer of instructeur is. Voor de zwemmers is niet direct duidelijk wie de eigenaar van het zwembad is. De trainer of instructeur is wel identificeerbaar.

Openbare zwembaden**Type A**

Kenmerken	openbaar, aangewezen, vrij entree, geen (duidelijk) identificeerbare eigenaar
Voorbeelden	zwemvijver in woonwijk, zwembad bij speeltuin, zwemplas, de zee
Verwachtingen	<ul style="list-style-type: none"> - Bij dit type zwembaden zijn de verwachtingen over met name veilig zwemmen wat lager dan bij openbare zwembaden waar entree wordt geheven. Men verwacht geen toezicht en ook m.b.t. de sociale veiligheid weten zwemmers dat ze daarbij op zichzelf zijn aangewezen. Ouders van (jonge) zwemmende kinderen zullen extra alert zijn. - Omdat het een aangewezen locatie is, verwacht men wel dat de waterkwaliteit goed en gecontroleerd is. Men verwacht daarentegen weer niet dat de omgeving per definitie schoon is (men verwacht bijvoorbeeld dat (hang)jongeren er hun rotzooi achterlaten). Van de overheid verwacht men wel prullenbakken, niet dat er iemand langs het water loopt om het zwerfafval weg te halen. - Men verwacht geen voorzieningen (toilet, douche) hoewel die wel zouden bijdragen aan de recreatieve beleving van het zwemmen (en voorkomen dat er geplast wordt in het water). - Omdat de locatie een aangewezen zwemgelegenheid betreft, verwachten zwemmers wel dat ze ergens (actuele) informatie kunnen vinden over de waterkwaliteit. - De zee is een aparte categorie, zeker voor wat betreft het toezicht. Dat er een reddingsbrigade is wordt niet per definitie verwacht. Andersom is het wel zo dat recreanten en gelegenhedswemmers eerder ervoor zullen kiezen om op het strand te zitten in de buurt van de reddingsbrigade. Dan nog is het voor de meeste strandgangers niet geheel duidelijk waarvoor en in hoeverre de reddingsbrigade verantwoordelijk is voor de veiligheid van de zwemmers. We betalen er niet voor, dus wat mogen we eigenlijk verwachten van de reddingsbrigade? Als er geen toezicht is, passen zwemmers vanzelf extra op: Nederlanders achten zichzelf echte kenners van de zee achten, in zoverre dat men wel weet dat je niet te dicht in de buurt van strekdammen moet zwemmen en dat de zee altijd verraderlijk blijft (muien etc.).
Verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> - De verantwoordelijkheid voor schoon zwemmen in een aangewezen locatie water wordt meestal bij de overheid gelegd. Die heeft die locatie immers aangewezen en daarmee goedkeuring verleent. Bovendien kun je als individuele zwemmer niet tot nauwelijks sturen op de kwaliteit van het (open) water; je handelingsperspectief is beperkt. Op zaken als blauwalg, takken of puin op de bodem en stroming heb je weinig invloed. Het is daarom des te belangrijker belangrijk dat diezelfde overheid de zwemmer van actuele informatie voorziet over de zwemwaterkwaliteit en de risico's van het zwemmen aldaar. - Het is voor de meeste zwemmers klip en klaar dat je zwemt op eigen risico in een zwemlocatie die niet is aangewezen. Gratis en niet aangewezen staat synoniem voor totale eigen verantwoordelijkheid. - Ook al legt men de verantwoordelijkheid bij de overheid, zwemmers zullen ook altijd zelf even controleren of het water schoon is (is er voldoende doorstroming,

	is het water niet troebel, zwemmen er ook andere mensen etc.).
--	--

Type B

Kenmerken	openbaar, aangewezen, entree, (deels) identificeerbare eigenaar / beheerder
Voorbeelden	grote zwembaden, zwembaden in recreatiegebieden, besloten deel van een zwemplas
Verwachtingen	<ul style="list-style-type: none"> - Type B onderscheidt zich van type A doordat mensen betalen om gebruik te kunnen maken van het zwemwater. Dit schept hogere verwachtingen over de mate waarin men schoon en vooral ook veilig kan zwemmen. En naarmate men meer betaalt, zijn de verwachtingen hoger. Desalniettemin verwacht men dat de kwaliteit van het open water minder goed zal zijn – want minder goed beheersbaar – dan de kwaliteit van binnenzwembaden. Mocht er blauwalg zijn, dan moet de zwemmer daar tijdig voor worden gewaarschuwd. - Doordat men betaalt verwacht men toezicht. Dat is de reden dat recreanten en gelegheidszwemmers, en zeker ouders van (jonge) zwemmende kinderen, eerder kiezen voor het besloten deel van het (aangewezen) open water, dan voor het onbetaalde deel.
Verantwoordelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> - Het openbare karakter in combinatie met de entreprijs maakt dat de gemiddelde zwemmer de eigenaar /beheerder ('het zwembad') verantwoordelijk acht voor schoon en veilig zwemmen. Dat kan de particuliere eigenaar zijn of de gemeente; niet altijd is het voor de zwemmer duidelijk wie de eigenaar is. - De overheid (en of dat het Rijk, de provincie of gemeente is maakt de gemiddelde zwemmer niet uit) moet zorgen voor de (basis)normen, het wettelijk kader en het toezicht op de naleving daarvan. Hoewel men enerzijds verwacht dat de zwembadsector er alles aan gelegen zal zijn om klanten te binden, winst te blijven maken en zich te onderscheiden met een mooie, schone en veilig zwemgelegenheid, is het vertrouwen in de zwembadsector ook weer niet zo groot dat men verwacht dat alles op basis van zelfregulering kan geschieden. Een controlerende rol van de overheid is en blijft wenselijk. - Het wordt wenselijk geacht dat verschillende zwembaden dezelfde, uniforme regels hanteren. Op dit moment komen begeleiders van groepen jongeren of jeugdkampen nog wel eens voor verrassingen te staan omdat de voorwaarden in zwembad X anders zijn dan in zwembad Y.

3.4 Zwemmers over het drenkelingendetectiesysteem en andere zwemzaken

In de focusgroepen is, in het kader van schoon en veilig zwemmen, gesproken over zaken als het drenkelingendetectiesysteem, een landelijke database voor ongevallenregistratie en informatiebehoefte. In deze paragraaf benoemen we een aantal relevante overwegingen bij deze zaken die in het verlengde liggen van schoon en veilig zwemmen.

Een algemene overweging is dat, gevraagd naar het (subjectief ervaren) huidige risiconiveau van het zwemmen, men dit risiconiveau maatschappelijk aanvaardbaar acht. Dat betekent dat het maatschappelijk gevoel van urgentie rondom schoon en veilig

zwemmen niet hoog is. Hoewel de gemiddelde Nederland heel veel belang hecht aan schoon en veilig zwemmen, heeft hij weinig concrete nut- en noodzaakgevoelens bij nieuwe of aanvullende maatregelen om de (grote en kleine) risico's bij het zwemmen te verkleinen. Het goeddeels ontbreken van nut en noodzaak heeft wellicht de toon gezet van de discussies in de focusgroepen omtrent het drenkelingendetectiesysteem en de landelijke database voor ongevallenregistratie. De vraag die dikwijls opkwam was waarom hoge kosten te gaan maken voor relatief lage risico's?

Drenkelingendetectiesysteem

- Het wordt vooral gewaardeerd door recreanten en gelegenhedswimmers; voor sportzwimmers, medische zwimmers en vrijbuiters is een drenkelingendetectiesysteem nauwelijks een item.
- Het wordt gezien als een aanvulling op maar nooit als een vervanging van badmeesters. Een dergelijk systeem kan de sociale functie van de badmeester niet vervangen. Omdat badmeesters ook maar mensen zijn die niet elke seconde even alert kunnen of zullen zijn, is een drenkelingendetectiesysteem desalniettemin wel een waardevolle toevoeging aan het menselijk toezicht die het veiligheidsgevoel vergroot. Anderzijds kleven er bezwaren en nadelen aan het systeem:
 - o “Hoe houdbaar is de techniek? Hoe lang houdt een dergelijk systeem het vol? Wat als er technische mankementen zijn?” Zoals aan alle technische instrumenten hebben mensen ook hun twijfels bij de onfeilbaarheid van een dergelijk systeem. Dit maakt dat mensen het systeem beschouwen als een aanvulling op de aanwezigheid van badmeesters, ook al omdat er iemand moet zijn die daadwerkelijk in het water springt om de drenkeling te redden.
 - o Het voortdurend gefilmd worden onder water betekent een aantasting van de privacy.
 - o Het systeem zal altijd worden ‘getest’ door jongeren die proberen – voor de grap – gedetecteerd te worden en door mensen die nu eenmaal lang onder water kunnen zijn.
- De waardering voor de invoering van een drenkelingendetectiesysteem neemt af als daardoor de entreprijs (aanzienlijk) zou worden verhoogd.

Landelijke database ongevallenregistratie

- Het wordt vooral (administratief) handig gevonden voor de overheid zelf en voor de zwemgelegenheden om te kunnen inspelen op (mogelijke) risico's. Het is maar de vraag of zwimmers voordeel hebben bij een landelijk ongevallenregistratiesysteem.
 - o Welke ongevallen worden geregistreerd? Wat zeggen (verschillende typen) ongevallen over een zwembad? Als je gaat registreren zou je ook al die nuanceringspunten moeten meenemen.
 - o Het aantal ongevallen zegt iets over schoon en veilig zwemmen in een specifiek bad. Maar zwimmers hebben niet altijd de mogelijkheid om zonder meer uit te wijken naar een ander zwembad.
 - o Waarom is er niet al lang een dergelijk registratiesysteem? Kinderdagverblijven moeten al veel langer ongevallen registreren.
 - o Worden er maatregelen verbonden aan aard en aantal ongevallen bij zwembaden? Zo niet, wat schiet je er dan als zwemmer mee op? En wie houdt de registratie bij?

Keurmerk

- Slechts een enkele focusgroepdeelnemers heeft zich iets gelegen laten liggen aan een keurmerk.
- Er is op zich niets mis mee als de branche zich weet te profileren met een keurmerk. Het kan een positieve uitstraling hebben op het imago. Maar aan de andere kant:
 - o Het is een papieren wereld, wie controleert die?
 - o Als er weinig keuze is heb je weinig aan een keurmerk.
 - o Er zijn zoveel keurmerken. Hoe weet je als zwemconsument wat waarvoor staat?
 - o Wie verleent het keurmerk? Is het de slager die zijn eigen vlees keurt?

Informatievoorziening

- Het is opvallend hoe weinig gebruik wordt gemaakt van de informatie over de kwaliteit van het zwemwater en de zwemwaterlocaties. Van alle focusgroepdeelnemers hebben slechts een paar mensen wel eens de informatie op de provinciale website geraadpleegd (en weten te vinden) en heeft een enkeling wel eens de zwemtelefoon gebeld. Niemand heeft ooit een folder over zwemwater in handen gehad of vernomen van de zwemberichten van Rijkswaterstaat vernomen. De meeste mensen weten niet dat er informatie over zwemwater beschikbaar is via verschillende media.
- Waar zwemmers vooral behoefte aan hebben is actuele informatie over de kwaliteit van het water (en de laatste keer dat deze is gecontroleerd). Kort en bondig: mag ik hier vandaag wel of niet zwemmen? Een dagelijkse zwemwaterverwachting zou in dit opzicht wel handig zijn.
- Informatie wordt met name gewaardeerd bij die locaties waar geen toezicht is: zwembaden in hotels, campings, open water, de zee etc..
- Het liefst zou men die informatie tot zich krijgen via sms'jes, lichtkranten bij zwemgelegenheden en via slimme apps op de smartphone.
- "Eigenlijk weten we te weinig van de wetgeving over zwemwater, terwijl wij toch allemaal heel actieve zwemmers zijn"

Bijlage A: Vragenlijst Schoon en veilig zwemmen

Welkom bij de vragenlijst die gaat over veilig en schoon zwemmen.

De Rijksoverheid is via het ministerie van Infrastructuur en Milieu bezig met het maken van een nieuwe Zwemwaterwet. Doel van de wet is te zorgen voor veilig en schoon zwemmen. Zowel in de zee, in meren, plassen en rivieren (open water) als in buiten- en binnenzwembaden.

Het ministerie vindt het belangrijk dat de wet aansluit op wat Nederlanders belangrijk vinden aan schoon en veilig zwemmen. Wat is volgens u nodig om hygiënisch, veilig en aangenaam te zwemmen? Vindt u deze zaken even belangrijk bij alle soorten zwemgelegenheden? En wie is volgens u verantwoordelijk voor zaken als de kwaliteit van het zwemwater, diepteaanduidingen, schone kleedruimtes en een prettige sfeer bij het zwemmen?

Wij willen u hierbij uitnodigen een aantal vragen te beantwoorden over veilig en schoon zwemen. Het invullen van de enquête zal maximaal 10 minuten in beslag nemen. Uw antwoorden zullen alleen worden gebruikt door het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Voor vragen over de enquête kunt u terecht bij Bureau KLB (Nanneke van der Heijden via 070 3025835 of nvdh@bureauklb.nl).

Namens het ministerie van Infrastructuur en Milieu alvast hartelijk dank voor het beantwoorden van de vragen.

Klik op ">>" om naar het volgende scherm te gaan.

Uitleg bij het invullen van de vragenlijst.

Bij de meeste vragen is slechts één antwoord mogelijk. U kunt het hokje van uw keuze aanvinken.

Bij enkele vragen zijn meerdere antwoorden mogelijk. Dit staat bij de vraag aangegeven. U mag hier dus meer dan één hokje aanvinken.

Vergeet niet een vinkje te plaatsen als u een antwoord met een tekstvak kiest. Als u geen vinkje zet krijgt u een foutmelding.

Ook als u een vraag niet op de juiste manier invult, krijgt u een foutmelding. Met de knoppen onderaan kunt u vooruit en terug in de vragenlijst. U kunt dus nog wijzigingen aanbrengen. Gebruik voor het vooruit- en teruggaan alleen de knoppen onderaan de vragenlijst en niet de knoppen van uw browser, om te voorkomen dat uw antwoorden verloren gaan.

Vul de enquête in één keer in. Als u toch even iets anders moet doen, sluit dan de enquête af en log na minimaal 10 minuten opnieuw in. U kunt dan verder vanaf de vraag waar u gebleven was.

Klik op ">>" om naar de eerste vraag te gaan.

A. Wat is uw woonplaats?

1. Kunt u met een rapportcijfer aangeven hoe belangrijk u de volgende zaken vindt in:

A) Binnen- en buitenzwembaden.

B) Open water (zee, meren, rivieren, kanalen, plassen en vaarten)

(Een 1 is het laagste, een 10 het hoogste cijfer).

	Binnen- en buiten zwembaden	Open water
Schoon zwemmen	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>
Reinheid van het water	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>
Verplichting tot douchen	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>
Schone zwemgelegenheid/ zwemomgeving	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>
Voldoende omkleedruimte	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>
Veilig zwemmen	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>
Aanwezigheid toezicht	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>
Diepte-aanduidingen	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>
Veiligheid van de voorzieningen (o.a. glijbaan, vloer, trappetje)	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>
Gedragsvoorschriften	<input type="text"/> <input type="text"/>	<input type="text"/> <input type="text"/>

Voor vraag 2 willen we graag een toelichting geven op begrippen die in de stellingen bij vraag 2 gebruikt worden.
Zwemgelegenheden als grote zwembaden, zwembaden in recreatiegebieden, strand in de stad en speelvissers noemen we openbare zwemgelegenheden.
Zwemgelegenheden als zwembaden in hotels, zwembaden bij campings, zwembaden in sportscholen en therapeutische zwembaden noemen we semi-openbare zwemgelegenheden.

2. Wilt u de volgende stellingen beantwoorden?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens/ niet eens	Eens	Helemaal eens	Weet niet
Ik vind de reinheid van het water belangrijker bij openbare zwemgelegenheden dan bij semi-openbare zwemgelegenheden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind een schone omgeving belangrijker bij openbare zwemgelegenheden dan bij semi-openbare zwemgelegenheden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind de aanwezigheid van toezicht belangrijker bij openbare zwemgelegenheden dan bij semi-openbare zwemgelegenheden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind de veiligheid van de voorzieningen (o.a. glijbaan, vloer, trappetje) belangrijker bij openbare zwemgelegenheden dan bij semi-openbare zwemgelegenheden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het zwemmen in zwembaden en kleine baden zoals whirlpools, zwembaden bij vakantiewoningen of sportscholen en therapeutische zwembaden, moet net zo schoon en veilig zijn als in grote zwembaden en recreatiebaden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als ik ga zwemmen kijk ik altijd of de zwemgelegenheid een keurmerk of blauwe vlag heeft.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vertrouw er op dat in alle zwemgelegenheden het zwemwater voldoet aan de vastgestelde normen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Kunt u hieronder aangeven welke van de volgende partijen volgens u verantwoordelijk is of zijn voor schoon en veilig zwemmen in verschillende zwemgelegenheden en zwemlocaties? (U mag meerdere partijen aanvinken)

	Eigenaar / beheerder van de zwem- gelegenheid	De overheid	Ikzelf en andere zwemmers
Schoon zwemwater in:	☐	☐	☐
Meren, plassen, rivieren, kanalen, vaarten en zee	☐	☐	☐
Binnen- en buitenzwembaden	☐	☐	☐
Semi-openbare zwemgelegenheden zoals zwembaden in hotels, bij campings, in sportscholen en therapeutische zwembaden	☐	☐	☐
Veilig zwemmen in:	☐	☐	☐
Meren, plassen, rivieren, kanalen, vaarten en zee	☐	☐	☐
Binnen- en buitenzwembaden	☐	☐	☐
Semi-openbare zwemgelegenheden zoals zwembaden in hotels, bij campings, in sportscholen en therapeutische zwembaden	☐	☐	☐

4. Hoe veel invloed mag of moet volgens u de overheid hebben op schoon en veilig zwemmen?

- Heel veel
 Veel
 Niet veel / niet weinig
 Weinig
 Heel weinig
 Weet niet

5. In hoeverre vindt u dat de overheid nieuwe technieken en innovaties moet stimuleren voor schoon en veilig zwemmen?

- Sterk stimuleren
 Stimuleren
 Komt zoals het komt
 Voorzichtig
 Zeer voorzichtig
 Weet niet

6. Hieronder heeft u ruimte om eventueel aanvullende opmerkingen te maken over schoon en veilig zwemmen.

7. Wat is uw situatie binnen uw huishouden op dit moment?

- Eenpersoonshuishouden
 Huishouden zonder (thuiswonende) kinderen
 Huishouden met voornamelijk jonge kinderen t/m 10 jaar
 Huishouden met voornamelijk thuiswonende kinderen vanaf 11 jaar

8. Wat is uw leeftijd?

- Tussen de 18 en 25 jaar
 Tussen de 26 en 40 jaar
 Tussen de 41 en 65 jaar
 Ouder dan 65 jaar

8a. Wat is uw geslacht?

- Man
 Vrouw

9. Heeft u het afgelopen jaar gezwommen?

- Ja
 Nee

10. Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar gezwommen?

- Een (paar) keer
 Maandelijks
 Wekelijks
 Een paar keer per week
 Anders, namelijk:

11. Waar heeft u het afgelopen jaar het meest gezwommen?

Geef met de cijfers 1 tot en met 4 aan waar u het afgelopen jaar het meest heeft gezwommen.
 1 staat voor: hier heb ik het afgelopen jaar het meest gezwommen.
 Hoe hoger het cijfer (2,3,4) hoe minder vaak u er gezwommen heeft.
 U kunt een 0 invullen als u het afgelopen jaar niet in dit water heeft gezwommen.

In de zee

In buiten-zwembaden

In binnen-zwembaden

In meren, rivieren, kanalen, vaarten en plassen

12. Welke beschrijving is het meest op u van toepassing?

- Ik ben een gelegheidszwemmer
 Ik ben een vakantie-zwemmer
 Ik ben een therapeutisch zwemmer
 Ik ben een wellnesszwemmer
 Ik ben een sportzwemmer
 Ik houd niet van zwemmen

Op 8 maart 2011 organiseert het ministerie van Infrastructuur en Milieu een bijeenkomst over schoon en veilig zwemmen. Wij nodigen u graag uit deze bijeenkomst bij te wonen en uw mening over schoon en veilig zwemmen met ons te delen. De bijeenkomst vindt plaats in het Sportfondsenbad in Amersfoort van 19.00 tot 21.30. Uw reiskosten worden vergoed en uw deelname wordt gewaardeerd met een bon ter waarde van €40,-.

13. Zou u willen meepraten over schoon en veilig zwemmen tijdens een bijeenkomst op 8 maart 2011 van 19.00 tot 21.30 te Amersfoort?

- Ja
 Nee

14. Om uw deelname te bevestigen, vragen wij u om uw telefoonnummer waarop u overdag te bereiken bent. U hoort voor 15 februari of u wordt uitgenodigd om de bijeenkomst bij te wonen. Bureau I&O Research zal hiervoor telefonisch met u contact opnemen.
Mijn telefoonnummer is:

Hartelijk dank voor het beantwoorden van de vragen. Klik nog eenmaal door om uw antwoorden te versturen en de enquête af te sluiten.

Bijlage B: Aanvullende opmerkingen bij vragenlijst

In de vragenlijst is ruimte opgenomen om aanvullende opmerkingen te maken over of naar aanleiding van de vragenlijst. 82 respondenten (13%) heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om op- of aanmerkingen te geven. Hieronder staan de 96 opmerkingen die zij hebben meegegeven, gecategoriseerd naar: schoon zwemwater, veilig zwemwater, eigen verantwoordelijkheid, verantwoordelijkheid eigenaren, verantwoordelijkheid overheid, informatievoorziening, mensen aanspreken of strenger en overig.

Schoon zwemwater

- Er moet regelmatig onafhankelijk op schoon zwemwater gecontroleerd worden.
- Aangeven wanneer de kwaliteit van het water het laatst is gecontroleerd.
- Er moet iets op verzonnen worden over het plassen in het bad.
- Er moet meer schoon buitenzwemwater komen in Nederland.
- Ik vind dat de controles strenger moeten worden in de meeste gevallen word het aangegeven wanneer er een controle word gehouden. Daarbij vind ik dat dan nog niet alle punten die goed zouden moeten zijn juist worden behandeld.
- Ik vind dat er strengere controles op mogen komen. Het buitenbad zwembad bij mijn sportschool is bijv. erg vies vaak... vind dat dit eigenlijk niet moet kunnen!
- Ik vind het wel prettig dat er veel gecontroleerd wordt of het water goed is.
- In Almere hebben we een zoutelektrolyse bad, erg prettig! Wel schoon, maar veel minder belastend voor het milieu, geen last van de ogen of hoofdpijn van de geur.
- Goede controle en veel voorlichting over veilig zwemmen en de bijbehorende technieken.
- Het moet zo schoon en veilig mogelijk.
- Niet schoon of veilig - sluiten.
- Regelmatig schoonmaken en het zwemwater meten of het verantwoord is om er in te zwemmen, vooral kleine kinderen.
- Vaak controleren en iets vinden tegen blauwalgen.
- Voor meren belangrijk dat er goed toezicht wordt gehouden op vullen van benzine van boten dat er niks in water komt.
- Voorlichting aan kinderen en volwassenen over hoe hun gedrag de reinheid van het water beïnvloedt. Het zou heerlijk zijn als er minder chloor nodig is voor de hygiëne en onze lijven en badkleding langer meekunnen.
- Het is erg belangrijk om schoon en veilig te zwemmen.
- Schoon en veilig zijn 2 aparte zaken, antwoorden voor schoon hoeven niet per definitie voor veilig te gelden.
- Toezicht in gemeentelijke zwembaden op naleven van de gedragsregels en de hygiëne en op openbare plaatsen frequent controleren op kwaliteit van water en gedragsregels.
- Moet standaard zijn.

Veilig zwemwater

- Er moet ook voldoende toezicht zijn op de veiligheid rondom diploma's en bandjes voor kinderen.
- Goede omstandigheden (geen scherpe kanten, vuil water of geen diepteaanduidingen en vooral toezicht).
- Het moet zo schoon en veilig mogelijk.
- Hoe schoner en veiliger, hoe beter.
- Niet schoon of veilig - sluiten.
- Vakkundig toezicht bijvoorbeeld een reddingsbrigade.
- Zwemmen in/bij bevaarbare routes verbieden, duiken van bruggen etc streng verbieden.
- Het is erg belangrijk om schoon en veilig te zwemmen.
- Schoon en veilig zijn 2 aparte zaken, antwoorden voor schoon hoeven niet per definitie voor veilig te gelden.
- Toezicht in gemeentelijke zwembaden op naleven van de gedragsregels en de hygiëne en op openbare plaatsen frequent controleren op kwaliteit van water en gedragsregels.

- Moet standaard zijn.

Eigen verantwoordelijkheid

- Altijd blijft staan dat ikzelf mijn eigen proactieve verantwoordelijkheid zal blijven nemen om tot een goed oordeel en verantwoord gebruik van welk zwemwater dan ook maar te komen.
- De beheerder, maar vooral de zwemmer zelf heeft de verantwoordelijkheid.
- De mensen zelf moeten net zo hard meewerken aan schoner zwemmen. De overheid moet wel zorgen dat het veilig en schoon is.
- Het begint met de normen en waarden van de bezoekers.
- Gebruikers van zwemgelegenheden moeten zelf ook meer verantwoordelijkheid nemen door geen rommel te maken/vervuilen en moeten daar ook op aangesproken worden.
- Iedereen moet zich bewust zijn van eigen verantwoordelijkheid om e.e.a. ook schoon en veilig te houden.
- Het milieu dus ook goed en schoon zwemwater begint bij je zelf, daarnaast de eigenaar van het bad of zwemgelegenheid en als laatste het goede toezicht op de regels door de overheid.
- Iedereen is hier verantwoordelijk voor, wel vind ik dat ik als het een zwembad is of een erkende zwemplas (dus niet zomaar alle meertjes e.d.) dat ik er vanuit moet kunnen gaan dat het aan bepaalde standaarden voldoet zonder op keurmerken te hoeven letten.
- Mensen moeten ook hun eigen verantwoording nemen het zij door het dragen van slippers en te douchen.
- Neem ook je eigen verantwoordelijkheid.
- Ouders opletten dat de kinderen er geen zootje van maken jong geleerd is oud gedaan.
- Overheid moet regels maken, en natuurlijk op toezien, maar voor het grootste gedeelte zijn het de beheerder en de bezoeker die hun verantwoordelijkheid moeten nemen.
- Schoon en veilig zwemmen hebben we ook gedeeltelijk zelf in de hand door netjes met de omgeving om te gaan.
- Schoon is een verantwoording van ons allemaal. Van veiligheid weet de gemiddelde gebruiker niet alles van dus is hulp noodzakelijk.
- Voorlichting aan kinderen en volwassenen over hoe hun gedrag de reinheid van het water beïnvloedt. Het zou heerlijk zijn als er minder chloor nodig is voor de hygiëne en onze lijven en badkleding langer meekunnen.
- De overheid kan wel een standaard opstellen voor schoon en veilig zwemmen, maar eigenaren en zwemmers zelf moeten evengoed zorg dragen voor het naleven van en streven naar deze standaard en een schone en veilig omgeving.
- Ik word af en toe wel eens gek van al die veiligheidsvoorschriften en dergelijke. Mensen worden daardoor 'lui' wat betreft hun eigen verantwoordelijkheid, en geven bij een ongelukje meteen de beheerder of de overheid de schuld. Bij een binnen- en buitenzwembad, met chloorwater, vind ik dat het in de service van de beheerder moet zitten dat er van alles is gedaan aan veiligheid en reinheid. Maar vooral bij natuurlijk zwemwater vind ik dat het zo natuurlijk mogelijk gelaten moet worden. Er moet wel toezicht zijn, maar de verantwoordelijkheid moet bij zoiets toch echt grotendeels bij de recreanten liggen.

Verantwoordelijkheid eigenaren

- De verantwoording van het veilig en schoon zwemmen moet bij de eigenaren van het zwembad liggen echter moet er goed toezicht plaatsvinden door de overheid. Indien het niet veilig of schoon is moet de overheid het zwembad sluiten.
- Een betere wereld begint bij jezelf dus ook schone leef- en vrijetijdsomgeving. maar als er betaald moet worden om te zwemmen mag de grootste verantwoordelijkheid wel bij degene liggen die de gelden incasseert.
- Het is eigenlijk een samenwerking tussen de overheid en beheerders.
- Ik vind niet dat de overheid extra geld in schoon en veilig zwemmen moet steken aangezien er een begrotingstekort is en andere dingen op dit moment belangrijker zijn. Er mag wel een wet over komen die de regels en normen stelt voor de zwemgelegenheden maar de eigenaren moeten zelf zorgen dat deze gehandhaafd worden.
- Het milieu dus ook goed en schoon zwemwater begint bij je zelf, daarnaast de eigenaar van het bad of zwemgelegenheid en als laatste het goede toezicht op de regels door de overheid.
- Overheid moet regels maken, en natuurlijk op toezien, maar voor het grootste gedeelte zijn het de beheerder en de bezoeker die hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

- Stimuleren door overheid is ok en evt regels opstellen maar eigenaar blijft verantwoordelijk.
- Zwembaden en overheid zijn verantwoordelijk voor het zwemmen.
- De overheid kan wel een standaard opstellen voor schoon en veilig zwemmen, maar eigenaren en zwemmers zelf moeten evengoed zorg dragen voor het naleven van en streven naar deze standaard en een schone en veilig omgeving.
- Wanneer er duidelijke normen en regels zijn waar de eigenaar van een zwemgelegenheid zich aan moet houden, de overheid zich kan beperken tot het steekproefsgewijs controleren van zwembaden, etc. De overheid hoeft naar mijn mening zelf geen initiatief te nemen m.b.t. nieuwe technieken e.d.

Verantwoordelijkheid overheid

- De overheid mag de mensen stimuleren om zelf bewuster te worden.
- De overheid moet regels hebben/maken die een beheerder na komt.
- Eerlijk gezegd vind ik dit niet echt één van de prioriteiten waar de overheid zich mee bezig zou moeten houden.
- Eisen over kwaliteit en de handhaving en controle daarvan. Preventief werken door bijv. schoolzwemmen te introduceren en/of sterk verlaagd tarief voor zwemlessen (bijv. subsidie).
- Het mag niet zo zijn dat de overheid elke verantwoordelijkheid afschuift, moet zeker een toezienende/controlerende taak hebben.
- Hoge boetes bij het vaststellen van vervuild en/of zwemwater in (semi-openbare) zwembaden.
- Ik denk dat de overheden, zeker wat betreft schoon en veilig zwemmen op openbare stranden in regio's met een steeds terugkerend blauwalgprobleem, te veel geld uitgeven aan slecht onderzochte, te dure, uiteindelijk niet werkende technieken.
- Ik vind dat de overheid een controlerende en sturende taak moet hebben maar niet verantwoordelijk moet zijn.
- Het milieu dus ook goed en schoon zwemwater begint bij je zelf, daarnaast de eigenaar van het bad of zwemgelegenheid en als laatste het goede toezicht op de regels door de overheid.
- Overheid moet regels maken, en natuurlijk op toezien, maar voor het grootste gedeelte zijn het de beheerder en de bezoeker die hun verantwoordelijkheid moeten nemen.
- Overheid moet wel regels stellen en er op toezien maar het moet geen woud van regeltjes worden.
- Overheidsinzet kost geld. Dat kan maar één keer worden uitgegeven. Dus zullen er afwegingen gemaakt moeten worden. Basiszaken tav veiligheid, gezondheid en milieu kunnen opgepakt worden door de overheid. Voor het meerdere zal de gebruiker moeten betalen.
- Schoon en veilig is belangrijk overheid gemeentes kunnen een flinke vinger in de pap hebben. Als het schoon is, is men de mens ook eerder geneigd het schoon te houden.
- Stimuleren door overheid is ok en evt regels opstellen maar eigenaar blijft verantwoordelijk.
- Van het grootste belang. Daarom ook moet de overheid de sterkste rol daarin spelen.
- Wat overigens niet moet leiden tot overregulering vanuit de overheid.
- Zwembaden en overheid zijn verantwoordelijk voor het zwemmen.
- Toezicht en innovatie.
- Ze doen er niks aan.
- Door duidelijke wetten en richtlijnen geeft de overheid een duidelijk signaal.

Informatievoorziening

- Er zou meer concrete en duidelijker info over kunnen worden verspreid.
- Goede controle en veel voorlichting over veilig zwemmen en de bijbehorende technieken.
- Het is voor iedere mens belangrijk dat je weet dat je in schoon water zwemt.
- Meer publiekelijk bekend maken.
- Voorlichting aan kinderen en volwassenen over hoe hun gedrag de reinheid van het water beïnvloedt. Het zou heerlijk zijn als er minder chloor nodig is voor de hygiëne en onze lijven en badkleding langer meekunnen.

Mensen aanspreken of strenger

- Agressieve mensen weren net als onreine mensen.
- Begin bij de mens die de verplichting moet hebben om eerst te douchen voordat je het water in gaat. Evt. daarvoor bewaking neerzetten bij de deuren van de kleedkamers naar het zwembad. Zo blijft het water schoner.
- Gebruikers van zwemgelegenheden moeten zelf ook meer verantwoordelijkheid nemen door geen

- rommel te maken/vervuilen en moeten daar ook op aangesproken worden.
- Bezoekers opvoeden en sancties opleggen als ze er een puinhoop van maken: - pissen in het water - troep niet in prullenbakken - onbeschoft gedrag En met sancties bedoel ik dan ook echt iemand het zwembad uitzetten. Een belerend vingertjes heeft geen zin.
 - De gebruikers van de baden mogen zelf ook vaker op afwijkend gedrag gewezen worden.
 - Meer toezicht en strenge maatregelen.
 - Mensen er op wijzen dat douchen en schoon badgoed heel belangrijk is. De omgeving vooral schoonhouden bij buitenbaden.
 - Toezichthouders aanstellen die eventueel boetes mag uitschrijven.

Overig

- Het is belangrijk voor iedereen.
- Kan van levensbelang zijn.
- Met invloed van vraag 4 meer bedoeld als zijnde controle en waarborging van.
- Misschien ook aangepaste zwembaden voor mensen met eczeem of dergelijke.
- Nederland waterland zoveel mogelijk recreatie water maken!
- Openbaar is altijd lastig, daar er weinig controle mogelijkheden zijn.

Bijlage C: Samenstelling focusgroepen naar achtergrondkenmerken

Focusgroep Den Haag/Scheveningen (bijeenkomst 31 januari 2011)

1.	Fifty fit zwemmer	Man, 56	Via zwembadmanager gemeente Den Haag
2.	Zwangere zwemmer	Vrouw, 39	Via zwembadmanager gemeente Den Haag
3.	Baanzwemmen	Vrouw, 50+	Via zwembadmanager gemeente Den Haag
4.	Triatleet, zeezwemmer	Man, 43	Via Residentie Triatlon Club
5.	Triatleet, verliefd buitenzwemmer	Man, 48	Via Residentie Triatlon Club
6.	Triatleet, extreme duursporter	Man, 60	Via Residentie Triatlon Club
7.	Waterpoloër	Man, 23	Via Zwemvereniging DSZ
8.	Schoonzwemster	Vrouw, 22	Via Zwemvereniging DSZ
9.	Trainster schoonzwemmen	Vrouw, 30+	Via Zwemvereniging DSZ
10.	Wedstrijdzwemster	Vrouw, 21	Via Zwemvereniging DSZ
11.	Wedstrijdzwemmer	Man, 18	Via Zwemvereniging DSZ
12.	Buitenzwemster, ook in de winter	Vrouw, 25	Via bekenden

Assen (bijeenkomst 7 februari 2011)

1.	Lichamelijk beperkte zwemmer	Vrouw, 50+	Via Sportclub Bartje, sportvereniging voor mensen met een lichamelijke beperking, gegevens nog niet binnen
2.	Lichamelijk beperkte zwemmer	Vrouw, 50+	Via Sportclub Bartje, sportvereniging voor mensen met een lichamelijke beperking, gegevens nog niet binnen
3.	Trimzwemmer	Vrouw, 57	Via Zwemparadijs De Bonte Wever, gegevens nog niet binnen
4.	Aquajogger	Man, 69	Via Zwemparadijs De Bonte Wever, gegevens nog niet binnen
5.	Ouder - kind zwemmer	Vrouw, 38	Via Zwemparadijs De Bonte Wever, gegevens nog niet binnen
6.	Kindertrainer	Vrouw, 39	Via Zwemvereniging Aqua '68
7.	Zwemtrainster	Vrouw, 23	Via Zwemvereniging Aqua '68
8.	Zwemtrainster	Vrouw, 47	Via Zwemvereniging Aqua '68
9.	Zwemmer	Man, 68	Via Zwemvereniging Aqua '68
10.	Trainer Open Water en Reddend Zwemmen	Man, 54	Via Zwemvereniging Aqua '68
11.	Zwemmer met een chronische aandoening	Man, 50+	Via Cordaad, sportvereniging voor mensen met een chronische aandoening
12.	Zwemmer met een chronische aandoening	Man, 50+	Via Cordaad, sportvereniging voor mensen met een chronische aandoening

Boxtel (bijeenkomst 14 februari 2011)

1.	Duiker	Man, 36	Via Duikclub de Sharkdivers
2.	Duiker	Man, 48	Via Duikclub de Sharkdivers
3.	Ouder - kind zwemmer	Man, 33	Via bekenden
4.	Waterpoloër	Vrouw, 26	Via bekenden
5.	Waterpoloër	Vrouw, 25	Via bekenden
6.	Wedstrijdzwemmer	Vrouw, 36	Via Zwemvereniging De Dommel
7.	Wedstrijdzwemmer	Vrouw, 19	Via Zwemvereniging De Dommel
8.	Masters wedstrijdzwemmen	Man, 51	Via Zwemvereniging De Dommel
9.	Wedstrijdzwemmen, open water zwemmen	Man, 24	Via Zwemvereniging De Dommel

Amersfoort (bijeenkomst 8 maart 2011)

	Type zwemmer	M/V	Leeftijd	Huishouden	Zwemfrequentie
1.	gelegenheidszwemmer	M	18-25	voornl. jonge kinderen	een paar keer per jaar
2.	gelegenheidszwemmer	M	26-40	eenpersoons	paar keer per week
3.	gelegenheidszwemmer	M	41-65	zonder (thuisw.) kinderen	wekelijks
4.	vakantiezwemmer	M	41-65	voornl. jonge kinderen	maandelijks
5.	houd niet van zwemmen	M	41-65	voornl. thuisw. Kinderen	paar keer per jaar
6.	gelegenheidszwemmer	M	41-65	voornl. jonge kinderen	maandelijks
7.	gelegenheidszwemmer	M	41-65	voornl. jonge kinderen	maandelijks
8.	gelegenheidszwemmer	M	>65	zonder (thuisw.) kinderen	paar keer per jaar
9.	wellnesszwemmer	M	>65	zonder (thuisw.) kinderen	maandelijks
10.	wellnesszwemmer	V	18-25	thuisw. kinderen	paar keer per week
11.	gelegenheidszwemmer	V	26-40	thuisw. jonge kinderen	paar keer per jaar
12.	wellnesszwemmer	V	26-40	eenpersoons	maandelijks
13.	vakantiezwemmer	V	41-65	zonder (thuisw.) kinderen	alleen met vakantie
14.	vakantiezwemmer	V	26-40	zonder (thuisw.) kinderen	paar keer per jaar
15.	vakantiezwemmer	V	26-40	voornl. thuisw. kinderen	paar keer per jaar
16.	vakantiezwemmer	V	41-65	zonder (thuisw.) kinderen	paar keer per jaar
17.	vakantiezwemmer	V	26-40	met voornl. jonge kinderen	paar keer per jaar
18.	vakantiezwemmer	V	41-65	voornl. thuisw. kinderen	afgelopen jaar niet gezwommen